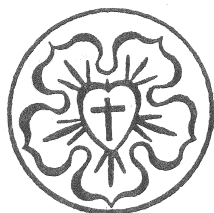

OROSHÁZI HARANGSZÓ

1998. december

V. ÉVFOLYAM 5. SZÁM

INGYENES

Áldott, boldog

karácsonyt és új évet

kívánunk

minden kedves Olvasónknak!

Karácsonyi ének...

írta: Győry Vilmos

*Napja boldog szent örömnék,
Újra eljövél tehát!
Újra látjuk Betlehemnek
Hitre intő jászolát.
Benn a drága kiseded alszik,
Fenn az ég világosul.
Angyalének hangja hallszik,
S a pásztor térdre borul.*

*Leborulunk im előtted
Mi is áldott szent Atyánk
Üdvözölni a ma jöttet,
Akiben megváltatánk.
És imádni áldva téged
S a te nagy hűségedet,
Hála szent atyánk te néked,
Áldva légyen nagy neved.*

*Angyalok zengő szavával
Egyesüljön énekünk!
E homályos éjszakával
Oh milyen nap kelt nekünk!
Fényt derít ez földre, égre,
Szertefoszlik a homály,
Hajnal ébred a vak éjre,
S még a menny is nyitva áll.*

*Óh, hogy e fényt megszeressük!
A világ világa Ó,
Add, a sirig őt kövessük,
Ő a legjobb vezető!
Aki jár az ő nyomában,
annak üdvös útja lesz,
Élve, halva is, porában,
Mesterével áldva lesz!*

ADVENT-KARÁCSONY

Jöjj, népek Megváltója, így kér a Föld lakója!

Várunk és készülünk. Talán magunk sem tudjuk, pontosan, mire. Talán a páratlan karácsonyi csendre, hangulatra. A tűnő varázusra, amely évente ismétlődik, és egy évig várjuk. Hetekig arra készülünk, hogy elhiggyük legalább Karácsony két-három napján, hogy lehet szebb, lehet jobb is.

Sokáig nem szerettem a karácsonyt. Gyerekkoromban nagyon, később - a családi kör meleg szeretete ellenére - nagyon egyedül éreztem magam. Minden „kellék” adva volt, templomban és otthonban, s mégis: EGYEDŰL éreztem magam. Tudtam, hogy ez nincs így, eszem és kereső hitem ezt súgta - a tény attól még tény maradt, mert tudtam, hogy a megszáradt és lekopasztott karácsonyfával együtt nagyon szép hangulatot is kidobunk. Pontosabban valamit, ami elkezdődött, elindult bennem, öröm és békesség, és mégsem maradt sok a szürke hétköznapokra.

A megoldás kulcsa - a kulcs Dávid törzséből. Mert nem az ajándékok értéke teszi igazán széppé a karácsonyt. Valami más. Akiről hallunk a bazársoron bömbölő magnókból, olykor giccses énekekben - Kis Jézus, Jézuska - szép kellék, dísz. Ha már egyszer állítólag az Ő születésnapját ünnepli néhány keresztyén, a Róla szóló kazettákkal egész jó üzletet lehet csinálni...

Hallunk róla. Amint énekünkben is énekeljük: *Jöjj, lelkünk drága fénye, szívünk édes reménye! Sötétségbe a fény, eljött közénk...* De meghallgatjuk-e Őt? Szentimentális karácsonyi történet főszereplőjeként emlékezünk meg Róla, vagy a szeretet, a fenyőfa ünnepét üljük? Vágyunk-e még igazi karácsonyi örömrre, vagy úgy gondoljuk: az csak a gyerekek számára létezik:

„Bizony, mondom néktek: aki nem úgy fogadja az Isten országát, mint egy kisgyermek, semmiképpen sem megy be abba.” Mk. 10.15

Lehet, hogy lemondóan legyintünk önmagunkban, úgysem tér vissza a gyermekkori öröm. Nem felnőttek való a nosztalgia. A kemény, rideg valóság annyira más, mint a vallás. És ezért megpróbáljuk pótcselekvéssel betölteni a bennünk lévő űrt. Betegség tünete a láz - a vásárlási láz is. Nem mintha nem lenne szép és helyénvaló az ajándékok gondos keresése, válogatása. ha viszont ez szinte lázzá fajul, akkor egy olyan betegség tünete, amit semmilyen tárggyal, tárgyiasított reménységgel nem lehet gyógyítani. Még emberi szeretettel sem.

Ne higgyük el, nem szabad elhinnünk, hogy nem találhatunk rá a Karácsony szívünk mélyén vágyott lényegére, értelmére! Pontosabban nem is csak nekünk

kell rátalálni, hanem Ő talál ránk: a karácsonykor emberré lett Isten! És ez a kemény és rideg valóságban történt - betlehemi éjszaka.

Te érkezel Atyádtól, mennybéli palotádból, hogy itt megvíj miértünk, és légy mi pajzsunk, vértünk.

Nem könnyed földi kirándulás. Nem miniszterelnöki látogatás, mint egykor Romániában, mikor Ceausescu útvonalán föltöltötték a kirakatokat, másutt meg éheztek...

Nagyon-nagyon sokba kerül a karácsonyi öröm. Nagyon-nagyon sokba kerül a karácsonyi béke, az pedig még ennél is többbe, hogy ne csak múló hangulat legyen az egész! De nem lehet kifizetni sem a bevásárlóutcák csillogásában, sem másutt. Mert nem tudjuk megfizetni. És mégis a miénk lehet! Mert az Isten Fia nem ajándékot vár - Ő maga jött ajándéknak, ajándékozónak! Ő fizetett igazi Karácsonyunkért, azzal, hogy nyugós-bajos emberi voltunkba belealázta magát, és életével, vérével fizetett a kereszten - hogy nekünk békességünk és örömünk lehessen! Bach Karácsonyi Oratórium: nagypénteki dallam is... Tudom, régi történet, régi „mese”. De következményei mára is igazak! Ha nem látjuk, nem hisszük, nem lesz, nem lehet igazi karácsonyi örömünk!

Ím készen vár a jászol, a szív többé nem gyászol, az éjszaka világos, az ösvény barátságos.

Valami átalakul. Nem körülöttem, hanem bennem. Valami mássá lesz - társtalan egyedüllétem eltűnik és Valaki csöndben fogja kezem, átöleli szívem, lelkem. A bennem lévő keserű sötétség világossá lesz: Tudom, miért élek, tudom, kiért élek! Életutam, mint az ösvény nem lesz autópálya, de mégsem ellenség, hanem barát, barátságos - mert haza visz!

Ó, szállj közénk, Királyunk! Íme, eléd kiállunk: A sötétség elmúljon, a hit fénye ragyogjon!

E kérés tartalma nem hiú ábránd! E kérés tartalma nem múló hangulat! E kérés az igazi ajándékot várja! E kérés legyen, lehet a miénk is! Ennél értékesebb ajándékot Isten sem adhat nekünk - de ezt Ő adja! Higgyük el: lehet igazi Karácsonyunk, karácsonyi örömünk! De csak Vele!

Kovács László

*****

„Aki tehát vallást tesz rólam az emberek előtt, arról én is vallást teszek
az én mennyei Atyám előtt.” Máté 10,32

Minden bizonnyal nem véletlen, hogy sorozatunk a Niceai Hitvallás sajátosságaival folytatódik. Megszövegezésének fő oka a Jézus Krisztus személyéről vallott nézetek különbözősége volt. Ki az, aki a betlehem-i jászolban fekszik, és miért hódolnak előtte a napkeleti bölcsek? Vajon hányan tudják ebben az adventi készülődésben, hogy mire is várt a világ, és miért csodálatos az az éj?

Kicsoda Jézus? Ez mindannyiunk számára az élel döntő kérdése! És minden a jó válaszon múlik!

Történelmi áttekintés, kialakulás-történet

Kr.u. 200-as évek végén, 300-as évek elején Jézus személye, istensége és az Atyához való viszonya állt a teológiai érdeklődés és viták középpontjában. Sokféle elképzelés volt a köztudatban. Némelyek azt állították, Jézust Isten fiává fogadta, adoptálta, mivel méltóvá lett erre életfolytatása, kiválósága révén. /adoptianizmus/ Mások azon a véleményen voltak, hogy Jézus nem volt ember, hanem teljesen Isten, és kortársainak ezemében csak úgy tűnt, hogy emberré lett. /doketizmus/ Ismét mások szerint Jézus csupán Isten tulajdonságainak megjelenése a földön. /modalizmus/

A heves dogmatikai vitát mégis egy Arius nevű presbiter nézetei váltották ki. Azt tanította,

1. hogy a Fiú a semmiből lett, és nem az Atya lényegéből született
2. hogy a semmiből lett Fiú a legtökéletesebb teremtmény.
3. nem örökkévaló, noha az idő előtt teremtettet
4. nem egylényegű az Atyával, csupán hasonló hozzá.

A vita Keleten folyt, Alexandriában Jobhán fié, 318 táján. A sok levelváltás után Konstantinus császár 325. Húsvétján összehívott egy zsinatot Niceában /Nikaia/ a problémát és ellentétet orvoslandó. 250-300 püspök vett részt ezen az első egyetemes zsinaton, és a császár unszolására elfogadtak egy hitvallást, az ún. *nicaenumot*, mely eredetileg egy keresztelési hitvallás volt Arius tanait cáfoló kifejezésekkel megtűzdelve.

A tan körüli csatározások mégsem szűntek meg. Sőt, a következő harmincöt év az arianusok sikereit hozta: a *hasonló* formula győzött az *egylényegű* felett és a császár is átpártolt.

Miután meghalt Arius és Nagy Konstantinus, az új császár, Theodozios a tiszta tan képviselőit lépett fel. 381-ben a második egyetemes zsinat, melyet Konstantinápolyban tartottak, meg is erősítette a niceai hitvallást.

A kialakulás történetét látni csak nagy vonalakban közöltem, mégis szövevényesnek tűnik. A szöveg csak évszázadok múlva nyerte el mai formáját. Hosszú idő telt el a misén való bevezetéséig, ma a római katolikus egyházban inkább ezt használják. A IX. században még egy betoldással gazdagodott, amely azonban már arra vonatkozott, hogy a Szentlélek a Fiútól is származik.

Sajátosságok

Mi magunk is észlelhetjük, mennyire biblikus, /pl.: világosság a világosságtól/ és milyen kínosan ügyeltek megfogalmazói arra, nehogy félreértésekre adjon okot. Trinitárius tartalma formájában is tükröződik: három hitágazata van, akárcsak az általunk jobban ismert Apostoli Hitvallásnak.

Jó, ha ismerjük egyháztörténetünk és liturgikus életünk ezen kincsét is. Főként, amikor mi magunk kell hogy megfogalmazzuk, kicsoda is Jézus Krisztus. A próféták Róma szóltak, és Őt jövendölték meg. Személyének útka a Szentírás lapjain világosodik meg előttünk, ez a hitvallás pedig különösen is segít abban, hogy csoportosítva legyenek a számunkra nagyon fontos információk.

Karácsonyra készülődünk, és ez egy különleges nap. Jézus születésének a napja. Hogy mi miért ünneplünk nagy örömmel, az az ő személyével áll szoros kapcsolatban.

„Mert megjelent Isten üdvözítő kegyelme, minden embernek” Titusz 2,11

„Mert úgy szerette Isten a világot, hogy az ő egyszülött fiát adta, hogy aki hisz öbenne el ne vesszen, hanem örök élete legyen.” János 3,16

„Az ige testté lett...” János 1,14

A Nicea-Konstantinápolyi Hitvallás szövege most itt van előttünk, de énekeskönyvünk is tartalmazza, a 11. oldalon olvasható.

Hiszek az egy Istenben, mindenható Atyában, mennynek és földnek, minden láthatónak és láthatatlannak teremtőjében.

Hiszek az egy Úrban, Jézus Krisztusban, Isten egyszülött Fiában, aki az Atyától született minden idő előtt, világosság a világosságtól, valóságos Isten a valóságos Istentől, született és nem teremtett, az Atyával egylényegű és általa lett minden. Érettünk emberekért és üdvösségünkért leszállt a mennyből. Megtestesült a Szentlélektől és Szűz Máriától, és emberré lett. Keresztre feszítették értünk Poncius Pilátus alatt, kínhalált szenvedett és eltemették, harmadnapon feltámadt az írásk szerint, fölment a mennybe, ott ül az Atya jobbán, újra eljön dicsőségben ítélni élőket és holtakat, és uralmának nem lesz vége.

Hiszek a Szentlélekben, Urunkban és éltetőnkben, aki az Atyától és a Fiútól származik, akit az Atyával és a Fiúval együtt imádunk és dicsőítünk, aki a próféták által szólt. Hiszem az egy szent, egyetemes és apostoli egyházat. Vallom az egy keresztséget a bűnök bocsánatára. Várom a halottak feltámadását és az eljövendő örök életet.

**Skorka Katalin
s. Jelkés**

HITÉLETI KISSZÓTÁR

Sorozatunkat folytatva most az „evangélium” szót járjuk körül. Az „evangélium” jelentése: jó hír, örömhír. Nem a keresztyénség használta először ezt a kifejezést, hiszen például a karácsonyi történetben említett Augustus császár evangéliumot hirdetett, amikor hatalomra jutott. Ez pedig ott annyit jelentett, hogy uralkodása a birodalom összes lakója számára döntő fontosságú változást hoz: békét, biztonságot, gazdagságot.

Nem véletlen, hogy a keresztyénség éppen ezt az elterjedt és jól ismert kifejezést vette át, amikor Jézus Krisztusban való megváltásunk és örök életünk örömhírét éppen az „evangélium” kifejezéssel tette könnyebben érthetővé, elfogadhatóvá a pogány, tehát nem zsidó világban. Az evangélium ugyanis valóban olyan hír, mely:

1. Mindenkihez, mindenkinek szól. Nincs kivétel, minden ember számára Jézus valóban út, igazság és élet lehet! Már az ószövetségi, Jézusra mutató próféciákban is világos, hogy Isten az örök életet nem csak Izrael népének adja, hanem mindazoknak, akik hisznek az Úr Krisztusban.

2. Döntő fontosságú hír. Életbe vágó, örök életbe vágó kérdés, hogyan tekintek a Jézusról szóló örömhírré, és természetesen e hírben az evangélium által cselekvő Jézusra. Egyszersmind eldől az is, hogy földi életem vegetálás csupán, kósza események színtereként megélt értelmetlen bolyongás, vagy ÉLET, a szó igazi értelmében. Élet, melynek van oka, értelme és célja: a mennyei otthon.

3. Békét, biztonságot, lelki gazdagságot ad. Többnyire nem körülöttem, hanem bennem. Mint amikor a viharos genezáréti tavon hanykolódó hajóban Jézus békésen aludt. Béke és biztonság, elrejtettség az Ő tenyerén, az Ő békéje. *„Békességet hagyok nektek: az én békességemet adom nektek; de nem úgy adom nektek, ahogyan a világ adja. Ne nyugtalanokdjék a ti szívetek, ne is csüggedjen.”* Jn. 14.27

Az „evangélium” újszövetségi értelme így írható körül: a Jézus Krisztusban megjelenő, Istentől kapott, az örökkévalóságba átnyúló üdvösség örömhíre. Lehet, legyen azzá a mi számunkra is!

Kovács László

Misszió

Gyermekkorom képzeletvilága misztikus csodálattal, sejtelmes rajongással színezte ki a misszionárius alakját.

Magam előtt láttam, amint körülveszik mindenféle vademberek - indiánok vagy afrikai bennszülöttek, talán emberevők - és ő, legyőzve szorongását, magabiztosan mosolyog rájuk. Tekintete szeretetet és barátságot sugároz. Mindent megtesz, hogy elnyerje bizalmukat, megtalálja lelkük ajtajának kulcsát, hogy aztán elmondhassa - és ők megértsék - a legfontosabbat: a Szentírás üzenetét.

Ezért minden áldozatra képes. Vállalja mostoha körülményeiket és életmódjukat, annak minden szokatlan idegenségével. Ha kell, velük együtt eszik ételeikből; undorát is legyőzve, megkóstol mindent, kígyót-békát, bogarat... Aztán, amikor megnyílnak a szívek, akkor kibontja a szeretet és jóakarát gazdag bőségszaruját és osztja-osztja kincseit...

Tanít, gyógyít, segít - példájával nevel mindarra, ami az emberi életet szebbé, emberibbé teheti és ami segít megismerni az üdvösségre vezető utat.

Azóta volt alkalmam végighallgatni és vetített képeken végignézni néhány beszámolót. Bizony, a vállalt feladat óriási, az erőfeszítés lenyűgöző, de mindent megér, ha csak néhány lelket sikerül megszólítani.

Olvastam, milyen sokféle módon lehet megközelíteni a különböző életformákban, eltérő szokások és körülmények között élő embereket. Más és más „szemüveggel”, megfelelő nézőpontból tekintve rájuk, a bibliai történeteket az ő szóikincstüknek, fogalom- és ismeretviláguknak megfelelően kell nyelvékre lefordítani, hogy megértsék és befogadják a mondanivalót, felismerjék Isten törvényeit, az ember esendőségét, Jézus Krisztus megváltó küldetését és Isten végtelen kegyelmét.

Csaknem ugyanilyen nagy különbségek vannak a már kialakult, új keresztyén gyülekezetek között is. Az őket körülvevő földrajzi és társadalmi közeg sok dologban meghatározza gyülekezeti életüket. Meglepő, hogy pl. Taiwan szigetén a keresztyén istentiszteletekre nem hívogat harangszó. A templomokból hiányoznak a harangok. Nem is ok nélkül: itt ugyanis a harangok szavát a pogány vallások sajátították ki. A taoista és buddhista szertartásokra hívogatnak.

Még sok-sok érdekességet, különös történetet olvashatunk a pogányok között végzett térítő munkáról, de valahogy nem nagyon gondolunk arra, hogy mindez egyáltalán nem korlátozódik a civilizálatlan, esetleg a mi „keresztyén-keresztyén” Európánktól messze távol lévő földrészekre. Alig vesszük észre, hogy a pogányság körülvesz minket, hogy nagyon művelt, önmagát nagyra tartó, a XXI. század kapuját magabiztos fölényel döngető modern világunk milyen eszeveszett módon rohan a veszébe!

Nemrég találkozhattam a misszionáriussal. Gyülekezetünk vendége volt Albrecht Hengerer, a németországi Liebenzellben működő missziói központ munkatársa. Mind, akik eljöttünk azon a novemberi szerda délutánon, láthattuk, hallhattuk beszámolóját. Megtudhattuk, hogy hosszú évek óta Franciaországban végzi térítő munkáját. Feleségével együtt a normandiai Avranches város lakója, itt gondozzák, építik maroknyi gyülekezetüket. Láthattuk a képeken, olyanok, mint egy kedves család és céljuk, reménységük, hogy egyre többen és többen lesznek.

Mert ma már nem kell romantikus lelkesedéssel kalandos útra kelni. Nem kell távoli földrészek ismeretlen vadonjaiban keresni a misszió feladatát. Ma a pogányság körülvesz minket, itt van közöttünk. Ma emberek tömegei süketen és vakon mennek el a kitért templomajtók mellett.

Ha merjük magunkat hívónak vallani, akkor észre kell vennünk a nekünk szóló figyelmeztetést, ahogyan Túrmezei Erzsébet verséből kiált felénk: „Most élni küldetés!”

Küldetés és felelősség, mert a világ rólunk ítél és könnyen ítél!

Próbáljunk úgy élni, hogy cselekedeteinket látva dicsérjék a mi mennyei Atyánkat! Úgy hintsük széjjel az örömhírt, hogy az adventi fények messze ragyogjanak, sokakat hívogatva az igazi Világosság felé!

Fürst Enikő

A BETLEHEMI CSILLAG

Immár harmadik alkalommal jelentkezünk, hogy megpróbáljuk a bibliai csodák természettudományos magyarázatát adni. Ezzel a csodák valós voltát kívánjuk igazolni, egyben szeretnénk rámutatni azokra a nehézségekre, amelyek a Bibliában leírtak történeti és tudományos bizonyításánál fennállnak.

A betlehemi csillag nyilván valamilyen hatalmas égitest lehetett. A napkeleti bölcsektől tudjuk ezt, akik így szóltak Heródeshez:

„Hol van a zsidók királya, aki megszületett?”

Mert láttuk a csillagát napkeleten...”

/Máté, 2,2./

Ez a csillag a mai tudásunk szerint vagy üstökös, vagy szupernova, vagy két bolygó együttállása lehetett.

Tudjuk, hogy a kínai csillagászok a Krisztus előtti /Kr.e./ VII. századtól minden feltűnőbb égi jelenségről feljegyzést készítettek. Az égi jelenségek időbeni azonosításához az eltérő időszámítások egyeztetése szükséges.

Sajnos a bibliai események időpontja meglehetősen ködös. A mai időszámításunk Jézus születésével veszi kezdetét. Ez az, ami nem egyértelmű. Időszámításunk első századaiban még Róma alapításától, illetve Diocletianus császár trónralépésétől számították az éveket. A VI. szd.-ban Dionysius Exiguus apát javaslatára Krisztus születésétől kezdték számolni az éveket. Az Ő számítása szerint Krisztus a Diocletianusi évkezdet előtt 248 évvel, azaz az akkori 532 évvel előbb született. Ezek szerint Krisztus születési ideje csak megközelítően /évtizedes pontossággal/ 1998 évvel ezelőtt volt. Így a kínai csillagászati feljegyzések is csak megközelítő pontosságú adatokat szolgáltatnak. Természetesen fel kell tételnie, hogy a kínai adatok is pontosak, mert pl. volt olyan égi jelenség, ami Kínában nem volt látható, így azt nem is jegyezték fel.

A kínaiak szerint Krisztus születése körüli időben, csak Kr.e. 48-ban volt egy igen fényes üstökös. Ennek időpontja túl messze esik a feltételezett születési időtől. Így nem valószínű, hogy a betlehemi csillag üstökös lett volna.

Szupernováról /rövid ideig tündöklő „kiégő” csillag/ abban az időben a kínaiak csillagászati krónikájukban nem írnak. Így ez sem valószínű.

Kepler 1603. decemberében azt észlelte, hogy a Jupiter és a Szaturnusz, a két feltűnően fényes bolygó, viszonylag közel kerülve egymáshoz és így egyetlen erős fényű csillagnak látszottak. A korszerű csillagászati számítások szerint a Jupiter és a Szaturnusz Kr.e. 7-ben, május 29-én, október 3-án és **december 4-én** voltak ilyen közeli helyzetben és látszódtak egyetlen ragyogó csillagnak. Már Kepler is feltételezte és mi is elfogadhatjuk, hogy valószínűleg ennek a két bolygónak az együttállása lehetett a betlehemi csillag és nem üstökös. Ezt azt is valószínűsíti, hogy „És imé a csillag, melyet napkeleten láttak... megáll a hely fölött, ahol a gyermek vala” /Máté 2,9./. Itt említem meg azt a kis epizódot, amely leányom gyermekkorában történt. Egy alkalommal este teli Holdnál mentünk haza. Leányomat azzal bírtam rá a szaladásra, hogy ezt mondtam: „Nézd szalad velünk a Hold is és a nagymama háza felett áll majd, melyikünk ér oda előbb?” Így láthatták a két bolygó együttállását a napkeleti bölcsek is.

Mind a Biblia, mind a történelmi adatok szerint Heródes féltékeny volt az újszülöttre. Ezért ölette meg a két éven aluli gyermekeket /Máté 2,16./ Jézust azért nem sikerült megölni, mert Józsefet álmában az Úr menekülésre figyelmeztette.

Heródes kegyetlen uralkodó volt, ezért uralkodása és élete végén lázadás tört ki ellene. A lázadást Heródes leverte és a bűnösöket egy éjjel megégettette. Az égetési éjjelen a Hold „eltűnt” az égről, ami holdfogyatkozástól lehetett. Ez a holdfogyatkozási jelenség a csillagászati számítások szerint Kr.e. 4. március 13-án lehetett. Így Heródes halála valószínűleg ez évben volt.

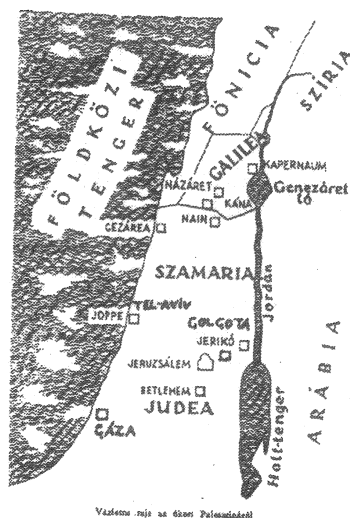
Összevetve a csillagászati jelenség és Heródes halálának időpontját, Jézus születésének idejét Kr.e. 8 és 4 évek közé tehetjük. Nagy valószínűséggel Kr.e. 7-ben született, azaz 2005 évvel ezelőtt. Ime a korabeli számítási és ismeret hiányából adódó tévedés. Tulajdonképpen teljesen mindegy, hogy mi a valós születési év, a lényeg, hogy Krisztus megszületett és mint Isten fia megváltott minket!

A Bibliában található leírások, adatok „pontatlanságát” nem szabad felróni a szerzőknek, hiszen az „ősi” Biblia Jézus születése után később íródott, így a történelem időpontja a „szájhagyományok” alapján elmosódott. Példának egy gyerekkori történetemet hozom fel. A harmincas évek végéig a szomszéd Lajos bácsi így emlékezett meg a 20 évvel azelőtti, első világháborús élményéről: „Minap is az olasz fronton...” Ilyen alapon mosódhatott egybe a palesztin Heródes és a szíriai Czirenus uralkodásának ideje, pedig Czirenus a történelmi adatok szerint csak Heródes halála után 10 évvel később foglalta el hivatalát Szíriában. Ezért nem szabad kétségbe vonni annak valós voltát, ha a Biblia valamelyik momentumára a pontos történelmi és természettudományos tételek éppen nem állíthatók fel. Mivel a Bibliát is emberek írták, ezért az emberi hiba pl. az „ősbiblia” fordítási problémái fennállhatnak. A hívő ember ennek ellenére hisz és bízik Istenben, az ő Mennyei Atyjában és Jézus Krisztusban, az Ő egyszülött Fiában.

A természeti jelenségek és minden fizikai, kémiai folyamat mind az ősidők óta érvényes törvények szerint játszódnak le, legfeljebb mi nem, vagy nem mindenki ismeri azokat. Ezért mondja Berzsenyi: „Léted világít, mint az égő Nap, de szemünk bele nem tekinthet”

Befejezésül az ateistáknak üzenet: „Azt mondjátok, hogy a világmindenség van, de aki teremtette az nincsen! Hogy lehet ez?”

Dr. Kiss A. Sándor

Örökségünk

„Alól írottak az Orosházi községnek Bírái és Elöljárói adjuk tudtára mind azoknak a kiknek illik, és jövődöben is illetni fogja, hogy mi a máj alól írt napon közgyűlést tartván a következő elhatározatot hoztuk, késő maradékaink által is megtartandót...” olvassa meghatottan a Százados alapítvány első lapjáról mézszőke fejét előrehajtva az egyetemista. Ragyogó arccal izlelgeti a nyelvezet szépségét. Barna haját feltűzve jegyzőkönyvek olvasásába merül a bölcsészhallgató: „... a gyenge korú gyermekeknek hasznos és szükségesnek tapasztaltatott a kiseddévó felállítása...” - jegyzi szakdolgozatához. Az orosházi egyházak karitatív tevékenységéről írja, erről nem írtak még eddig. De jó is lesz, ha olvashatjuk majd a hangyaszorgalommal összegyűjtött adatokból gyülekezetünk történetének eddig fel nem tárt részét! Ezüsthajú történetíró vallatja makacsul az iratokat, anyagot gyűjt könyvéhez. Apró érdekességet is talált ismét ... félhangosan olvassa. Csodálkozunk egy percig. Nem, erről nem tudott senki máig... Pedig leírta a lelkész, tehát igaz. No, nem most jegyezték fel mindezt. Másfél százada már, meg még annál is több.

Ülnek a levéltár hosszú, kopott asztalai mellett. Lassan telnek a jegyzetlapok. Itt különös játékot űz velünk az idő: a fakult fóliánsok, a megsárgult lapok, a szabályosan rótt sorok, a rég nem használt kifejezések elvarázsolnak bennünket - abba a világba, azok közelébe, akiknek örömeiről, fájdalmairól, érényeiről, életéről olvasunk. Részesei leszünk végzéseiknek, vígalmaiknak, esendjeiknek. Csak az tudja, mit jelent ez, aki lapozott már régi, kézírásos könyvet. Olyat, amely a mi elődeinkről szól... Elmlázunk a sorok fölött... Az anyakönyvi esküdtetés szó nem árulja el, mit érzett bets. Tóth János uram hajadon leánya Jutka ... Bölcsőringatás és gyermek-szemfedelek a másik családban egy hónap alatt... Ők mit érezhettek?

Aztán a másodperc tizedrésze alatt szétfoszlik a varázslat. 1880-as évekbeli anyakönyv lapjáról olvasna a kutató, de segítség nélkül nem tud, a papír alsó széle legyezőszerűen összegyűrődött. A másik - szintén múlt századi - anyakönyv néhány lapja három-, négyfelé tört, helyenként mozaikszerűen kell összerakni. A lapszélek megadják magukat az időnek... a papír is rossz minőségű volt. Török, mállik. Óvatosan hajtjuk, csukjuk. Közben az egyetemi, főiskolai feladványaikat készítő diákok szemrehányóan kérdezik újra és újra tőlem, miért hagyom így tönkremenni, miért nem restauráltatom az anyakönyveket, mint ahogy azt tették sok-sok évvel ezelőtt gondos elődeink. Mutatják a hiányokat, a rongálódott lapokat feljegyző listát...

„Nincs rá pénz...” - ez a szűkszavú válaszom.

Nem nyugtatja meg őket, engem sem. Három év óta kértem, kérem és kémi fogom a segítséget anyakönyveink, irataink védelméhez, restaurálásához. Évtizedek óta nem költöttünk erre semmit. Ha nem teszünk valamit, múltunk egy része jóvátehetetlenül eltűnik. A laptöredékek kihullanak a polcokon álló könyvből. 1895 októberé előtt sehol máshol nem jegyezték be nagyszüleinket, dédszüleinket, szépszüleinket, csak itt. Ha innen elvész egy-egy papírszelet, örökre eltűnik a nevük is...

„Az Országos Levéltárban mikrofilmen megvan minden anyakönyvünk...” - nyugtatom az aggódókat a szokásos mondattal. De én is tudom jól, hogy az már nem az eredeti... Csak felvétel.

Hagyományörző orosháziakat, egyházhoz hű fiatalokat szeretnének nevelni. Őseink Zombáról jöttek... egyházalapítók

voltak ... az elpusztult vidék újrateremtői is ... - hangzik sokszor. De el tudjuk-e mondani családunk történetét is, ha gyerekeink megkérdezik? S ha igen, biztosan nem akarja-e egyszer megnézni a Horváth András vagy a Győry Vilmos tollával írott bejegyzést a késői unoka? Talán nem ismerjük eléggé múltunkat. A mára, a holnapra figyelünk. Az emlékezés követ, virágát elhelyezzük évente, aztán továbbmegyünk...

„...Ha egyszer rád bízták, felelős vagy érte...” - látom az égő diákszemekből, akik az elmúlt hónapokban kérdeztek, válaszoltak. Örülök, hogy érdeklí őket mindez, hogy szólnak érte. Tennünk kell valamit. Pár hete csekély értelműnek látszó terv megvalósításához kezdtem. Céladományokat gyűjtenék legbecsesebb - sok tekintetben pótolhatatlan - irataink megmentésére, restaurálására. Közel száz kötet könyvben jegyeztek fel minden jelentős eseményt, végzést tudós papjaink és tanítóink egymást követő nemzedékei. A gyülekezetünkről, rólunk szólnak ezek, a mi családunkról is, több mint kétszázötven év óta. Aki fontosnak érzi ennek a nagy munkának - örökségünknek - megőrzését, s bármilyen csekély adománnyal segíteni tud ebben, hálás köszönettel vesszük adakozását. Céladományuk adócsökkentő tételként szerepelhet.

... Künn tél van, hideg. Árvízvár, belvízvár. Munkanélküliség, nincstelenség, áremelkedések. Piacorientált szemlélet. Mi értéket - forintban kimutathatót - nem termelünk. Tudom. Feladjam ezt az ügyet? Ki törődik régi iratokkal?

„Örökös Alapítvány ... özvegyek, árvák megsegítésére... és a gymnásiumban tanuló, s magokat illő viselet által kitüntetett ifjaknak...” - hallom mögöttem a kutató hangját. Ragyog, hogy múltunk kicsiny ékkövére leit. Betűzzük együtt a szabályos gyöngysorokat, s ismét merem vallani az idetelepülő családok hitével: „MINDEDDIG MEGSEGÍTETT MINKET AZ ÚR!” Ez a hit erősíti a kilátástalannak tűnő helyzetben, hogy számot tudjak adni a rámbizottokról, hiszen az összegyűjtött és felhalmozott értékek megőrzése szülőföldünkön az ősök iránti tiszteletnek és emlékül megőrzésének legfőbb záloga.

Kőrösy Edit

INTERJÚ

Nemrég készült el egy nemzetközi tanulmány, amely megállapítja, hogy Kelet-Európa tíz országában a 70-es évek végétől növekszik - ahogy a felmérés meghatározza - „a maguk módján vallásos emberek száma”. Egyebek között erről is beszélgetett a Vasárnapi Újság 1998. december 6-i számában egy riporter Tomka Miklós vallásszociológussal, a Magyar Tudományos Akadémia Filozófiai Intézetének munkatársával, aki részt vett ebben a Közép Európára kiterjedő vizsgálatban.

- *Mindenek előtt arra kérem, hogy tisztázzuk, mit is jelent az a bizonyos „maga módján vallásosság”?*

- A modern kornak a legfontosabb sajátossága, hogy különböző világnézeti álláspontok között lehet válogatni. Igaz ugyan, hogy ma is a legtöbb ember valamilyen vallásba beleszületik, de azért az ő személyes vallásossága, különböző felekezetek, különböző világnézetek, hitek és nem-hitek között alakul ki. Ha ő kicsit eltávolodik az Egyháztól, nem olyan gyakran jár templomba, nem gyakran tanulgatja, hogy saját egyháza mit tanít. A sokféle lehetséges választékból alakítja ki a saját álláspontját, ehhez igazítja az életét, mely nem azonos azzal, amit a római pápa, vagy ilyen vagy olyan egyház katekizmusa tanít, ebből is van egy kicsi, abból is van egy kicsi.

- *Hit ez azért, vallásosság ez azért, és nem pusztán deklaráció?*

- Hát hogyan! Először is azért, mert az ilyen fajta ember általában nem égeti fel maga mögött a hidat. Általában azért ez félig-meddig beletartozik valamely egyház tradíciójába. De ennél sokkal fontosabb az, hogy ő saját maga kialakítsa a maga világát, ami számára mérce, egy kis mikrokozmosz, tehát egy teljes világ, amiben aztán az összes többi élményét, hitét és gondolatát elhelyezi. Tehát nagyon is vallásosság ez.

- *A magyar társadalomnak - a felmérések szerint - ma kétharmada (66%) vallásos. A fele ez a bizonyos „maga módján hívő”, és 15-20%-uk követi valamelyik egyháznak a tanítását. Ezekből az arányokból milyen következtetéseket von le a vallásszociológus?*

- Az ember azt szeretné, hogy az életét ne értelmetlenül élje, meg hát szeretne boldog lenni. Szeretné, hogy mikor meghal, ezzel ne minden fejeződjön be, hanem túlnéz a halálon. Ez a keresés van, kommunizmus ide vagy oda és politikai rendszerek ide vagy oda. Ezeket lehet időlegesen háttérbe szorítani, meg lehet tiltani, hogy beszéljünk róla, de hát ez azért az ember szívében ott van. Erre a keresésre mégiscsak a legkezelhetőbb, a legérthetőbb válaszokat, talán a gyakorlatban is talán a legkísérletesebb válaszokat az egyházak adják, a vallások adják. Ezért magától értetődő, hogy abban a pillanatban, amikor a tilalmak csökkennek, felszínre kerülnek ezek a kérdések és ezek a válaszok. Én inkább azt mondom, hogy nem az a kétharmad a sok, hanem az a sajnálatos, hogy a magyar társadalom egyharmada ezen a hullámhosszon nem tud kommunikálni.

- *Nem is találkozott azokkal az információkkal, ismeretekkel, amelyeknek alapján dönthetne, akár esetleg úgy is, hogy elutasíthatná magától a vallásosságot?*

- Igen, ez egy kelet-európai sajátosság, hogy a társadalom egy tekintélyes része úgy növekedett fel, és úgy élte az életét, hogy érdemben nem került szembe azzal a kérdéssel, hogy a vallások mire jók vagy mire nem jók, hogy milyen tudnak segíteni az én problémám megoldásában, illetve az élet értelmének a kezelésében. A politika nagyon meg tudja nyomorítani az embert, azt mondom, itt kezdődik a dolog. Hüteni is tudja, átmeneti célok felé is tudja irányítani, és bizony össze tudja úgy zavarni az életét, hogy semmire sem futja már, hogy az ember rohan valami után, de eközben elengedi mindenki kezét, elszakad a tradíciótól. A politika bizony átmenetileg képes összezavarni a társadalmi hagyományt is, képes megakadályozni, hogy tovább adjam a gyermekemnek

azt, amiben én hiszek, képes az intézményes képviselőket megzavarni. Bizony az elmúlt 40 évben eléggé jeleskedett.

- *A jelenlegi kormány azt mondja, hogy az államot és az egyházat már eléggé elválasztották egymástól, most éppen a közeledéstükre van vagy volna szükség. És a kormányzat gesztusokat is tesz ennek érdekében, a legutóbb és most pl. azt, hogy januárig visszamenőleg kiegészítik 50 ezer forinttal az egyházi iskolák ún. fejkvótáját.*

- A közvélemény nagyon erősen sürgette már az előző két kormány alatt is, hogy igenis, az egyházakkal való viszonyt rendezni kell, ennek az összes anyagi következményeivel együtt. Tehát amennyire itt a közvélemény-kutatások eredményeire támaszkodni lehet, a jelenlegi kormánypolitika megfelel a közvélemény elvárásainak. Persze vannak olyanok bizonyára ma is, akik ennek nem örülnek, nyilvánvaló, hogy ez a fajta politika azok számára kedves, akik vagy vallásosak, vagy szeretnének ezen a téren társadalmi békét. **Most fejeztünk be egy nemzetközi kutatássorozatot, aminek az egyik mellbevágó eredménye, hogy Kelet-Európa 10 országának, - erre terjedt ki a vizsgálat - mindegyikében a hívő emberek boldogabbak, megelégedettebbek, kiegyensúlyozottabbak, mint a nem hívők.**

- *A Kabinet azt is szeretné törvényben rögzíteni, hogy egyháznak csak a tízezernél több tagot számláló, vagy 100 éves történelmi múltra visszatekintő felekezetek minősülhessenek. A vallás és társadalom viszonyait kutató indokoltnak tartaná-e ezt a fajta szabályozást?*

- Két különböző minőség létezik, különböző a hitek szintjén. Tehát én, mint hívő ember olyan vagyok, mint egy másik hívő ember, teljesen mindegy, hogy milyen felekezetbe tartozunk, kicsibe vagy nagyba, öregbe vagy fiatalba. De a különböző egyházak - olyan, mint egy Kft és egy nagy nemzetközi monopólium - lehet egyformán kezelni a kettőt? Hát ki gondolja azt, hogy egyformán lehet kezelni a két különböző minőséget. Más fajta szabályokat igényel. Az a pici egyház, amely 100-150 főből áll, még nem kialakult, tehát a társadalom nem tudja, hogy mire számíthat vele kapcsolatban. Természetes, hogy más törvényi szabályozást igényel, mint a nagyobb egyház, amelynek van 6-7 millió tagja, egy nemzetközi kapcsolatrendszere, 2 ezer éves története stb. Nem arról van szó, hogy emberi jog, meg nem arról van szó, hogy a hitek akkor most azonosak vagy nem azonosak, hanem arról van szó, hogy az államnak különböző fajta intézményekkel van dolga, tehát különböző szabályozást kell érvényesítenie.

- *Az egyik iménti mondatában hívő embernek vallotta magát, akkor én itt most nem egy világnézetiileg semleges, független és pártatlan - és nem tudom, hogy még milyen - szakértővel beszélgetek?*

- Nagyon fontos kérdés, rendszeresen felmerül a vallásszociológia környékén, hogy csak vallásos ember lehet jó vallásszociológus vagy fordítva, csak nem hívő ember lehet igazán semleges szociológus. Mind a két válasz hibás. Mert mindnyájunknak, Önnek, nekem, a kedves hallgatónak, olvasónak és mindenki másnak van valamilyen saját véleménye, ha bevalljuk, ha nem. Ha nem vallja be, és azt mondja, hogy én csak egy semleges - mondjuk - kutató vagyok, akkor ezzel hazudik önmagának és hazudik a vele szembenállónak. A nagy baj, hogy esetleg ő ezt még el is hiszi, és azt hiszi, hogy amikor ő mond valamit, az maga a semlegesség. Én becsületesebbnek is gondolom, de szakmai normaként pedig különösképpen képviselem, hogy próbáljuk bevallani saját hiteinket, saját véleményeinket és saját előítéleteinket. És utána próbáljunk annak tudatában, hogy lehet kérem, hogy én elfogult vagyok ebbe az irányba, de ezt próbálom korrigálni.

GYÖRY VILMOS EMLÉKPADJAI

Kézenfogható korú gyermek voltam, amikor édesanyámmal első ízben megpihentünk e padok egyikén. Hogy ekkor hol állottak ezek a padok? Ahol ma is, az evangélikus templom Déli oldalbejárójához vezető járda /két/ oldalán.

Mindkét pad támláján domborított fehér zománcozott tábla volt elhelyezve. A táblák pontos szövegére sajnos már nem emlékszem, az bizonyára nem hiányzott róluk: Györy Vilmos emlékének... Mint minden más dolognak, e padoknak is megvan a maguk története. A szóban forgó ülőhelyek közel fél évszázaddal, egészen pontosan 46 évvel Györy Vilmos halála után kerültek a templomkertbe. Elgondolkodtató tény, hogy ekkor sem helyi kezdeményezésre.

1931. márciusában özv. Györy Vilmosné küldött száz pengőt az ev. egyháznak azon kéréssel, hogy abból férje emlékére két pad „készíttessék”. A padok példás gyorsasággal, egy hónap alatt el is készültek és a templomkertben „elhelyeztettek”. Özv. Györy Vilmosnének nemes adományáért az egyház képviselő-testülete hálás köszönetét fejezte ki.

A padok igazán még meg sem szokták helyüket, amikor alig egy esztendő után szomorú hír érkezett Orosházára: özv. felpéci Györy Vilmosné Székács Etelka /többek között anyai nagyapám három testvérenek is keresztanyja/ 87 éves korában Budapesten elhunyt. Ravatalára a püspöki hivatal útján koszorút helyeztek el az egyházközség nevében. A koszorú szalagjára a következő búcsúszöveget írták: „Egykori papnőjük áldott emlékének, az orosházi hívek”. Az egyház képviselő-testülete továbbá részvétét fejezte ki Kompordainé Györy Margitnak.

Györy Vilmosné Székács Etelkát hatvanhat éve szólította el közülünk a Mindenható. Kedves padjainak további sorsa az utókorra maradt. A Györy házaspár áldozatos élete és Orosházához való kötődésük emléke megérdemelné, hogy a padokra ismét táblák kerüljenek. Akár úgy is, hogy a táblák egyike Györy Vilmosnének állítana emléket...

Verasztó Antal

SZÍJAS PÁL OKTATÁSTÖRTÉNETÉRŐL

A közelmúltban értékes gépirattal gazdagodott az orosházi evangélikus egyház levéltára. Szijas Pál egykori orosházi gimnáziumi tanár özvegye, Pusztai Mária juttatta el férje Orosháza közoktatásügye 1744-1944. között című tervezett doktori disszertációjához összegyűjtött 205 oldalas forrásanyagát. A szerző alig múlt 30 éves, mikor a Szovjetunióba hurcolták, ahonnan nem tért vissza. Így munkáját sajnos nem fejezhette be.

Kevés orosházi tudott e kézirat létezéséről, bár a most szeptemberben elhunyt Elek László még 1965-ben legalább ötvenszer idézte Szijas írását az Orosháza története című könyvnek A szellemi kultúra fejlődése fejezetében, ugyanakkor Keller József későbbi igazgató is gyakran szól a sajtó alatt lévő művében Szijasnak Az orosházi gimnáziumról nyomtatásban is napvilágot látott dolgozatáról.

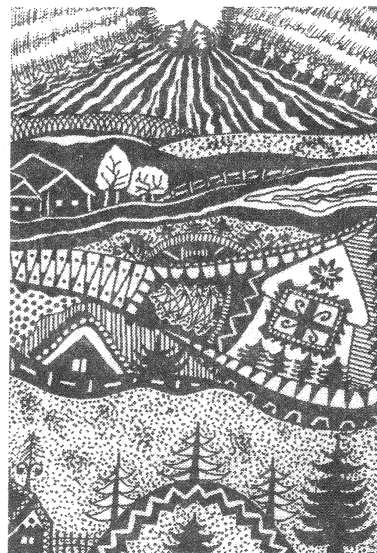
Szijas rövidre szabott életében lelkiismeretesen átnézte az egyház pótolhatatlan értékű jegyzőkönyveit, kutatót az 1700-as és 1800-as évek anyakönyveiben, az oktatásügy irataiban. A legapróbb részleteiben ismeri az 1944-ig megjelent, Orosházáról szóló helytörténeti szakirodalmat, értően és magas színvonalon elemzi a gazdasági, politikai és társadalmi folyamatokat. Részletesen ír a kezdetekről, néhány kiemelkedő személyiségről, a jó szervezőkészséggel megáldott Harsányi Sándorról, a minden áldozatra kész Györy Vilmosról és a rendkívüli munkabírású Veres József közoktatásban kifejtett tevékenységéről.

A belterületi evangélikus iskolák mellett anyagot gyűjtött a külterületi népiskolákról, az írástudó parasztriberek vagy iparosok által indított, a tanyavilágban rendszeressé vált zugiskolákról. Olvashatunk az 1885-től egységes iparos tanoncképzésről, az 1902-ben létrejött Vörösmarty utcai állami elemi iskoláról, a református, a katolikus és az izraelita tanodák munkásságáról. A kézirat igen értékes része, melyben a számok tükrében mutatja be Orosháza népoktatását, a huszadik század elejének adatait is összeszedve. Részletesen taglalja az iskolák rendszeres állami támogatásának feltételeit, a belterületi tanítói állások pályázati szokásait, tanterveit.

Ha Szijas Pál alapos kutatásokon alapuló művét még az 1940-es években kiadták volna, sokkal gazdagabbak lennének, egyúttal sok munkától óvta volna meg az utódokat, hiszen Szijas felkészültsége, forrásismerete, megbízhatósága példaértékű. Eddig Skolka András, Balassa Pál, Veres József, Kadocsa Oszkár, Csizmadia Lajos, Pintér János, Nagy Sándorné Keller Klára, de főként Elek László jelentették Orosháza közoktatásügyének forrásait. Aki ezek után Orosháza első másfél évszázadának oktatásügyével foglalkozik, nem kerülheti el Szijas Pál adatgazdag kéziratának tanulmányozását.

A gépirat az egyház levéltárában olvasható.

Koszorús Oszkár

Új kántorunk bemutatkozása

A lap megjelenésének idején éppen 4 hónapja élek Orosházán, ezért szeretnék röviden bemutatkozni a gyülekezetnek.

Vezetéknevem ismerősen csenghet, hiszen nagyapám, Keveházi Ottmár hosszú ideig Battonyán volt lelkész, nagymamámval, aki a gyülekezet kántora volt.

Édesapám, Keveházi László és édesanyám, Keveházi Czegény Klára pedig egész fiatalon 1 évet szolgáltak lelkészként Gerendáson. Ezután Pilisre kerültek, ahol 38 évig, nyugdíjig hirdették az igét. Így azután mindig is a gyülekezet volt második otthonom. Korán elkezdtem a főtí kántorképzőkre járni, részt vettem a nyári tanfolyamokon, majd a télieken is, és gimnazista korban kántori oklevelet szereztem. Ezek a főtí élmények nagyon meghatározóak voltak, hiszen az egyik ilyen tanfolyamon átélhettem a megtérés csodáját. Ennek ellenére az óvónői hivatást választottam és a diplomám megszerzése után egészen mostanáig óvónőként dolgoztam.

A hívás Ribár János esperes úrtól számomra teljesen váratlanul érkezett, egy júliusi reggelen: „Kántorra van szükségünk, utazz ide, beszéljünk meg!” Döbbenet fogadtam a hírt, hisz otthonunk felszámolását, barátainktól való elszakadást, új iskolákat, új hivatást jelent számunkra, ha igent mondok. Az aznap reggeli útmutató ígé azonnal világos tanácsot adott: Ragaszkodjatok szívből az Úrhoz, és egyedül Neki szolgáljatok. /1 Sám.7,3/

A következő napokban egyértelművé vált számomra, hogy igent kell mondanom, hisz nem „véletlenül” hangzott a hívás éppen felém. Néhány nap múlva, épp a születésnapomon ezt az igét olvashattam: „Kit küldjek el, ki megy el követségünkben?”

- Én ezt mondtam: Itt vagyok, engem küldj! /Ézs.6,8/ Jöttünk tehát.

Megérkezésünk után azonnal áradni kezdett felénk az egész gyülekezet kedvessége, szeretete - ezt azóta is érezzük. Rengeteg segítséget kaptam /kapok/ munkatársaimtól, akik igyekeztek átsegíteni a kezdeti nehézségeket. Nagyobbik fiam Dani, aki Békéscsabán kezdett középiskolába járni, bekapcsolódott a TEVE alkalmába, és már otthon érzi magát köztük. Sámuel - a kisebbik -, nagy örömmel fedezte fel, hogy neki a SÁMUEL csoportban van a helye. Egyébként ő az Evangélikus Iskola 6. osztályába került. Így azután az iskolában is otthonra leltünk: rengeteg szeretetet, segítséget kapunk az ottani pedagógusoktól.

Tudom, hogy még rengeteg gyakorlásra és tapasztalatra van szükségem ahhoz, hogy ne okozzak újra és újra csalódást a gyülekezetnek. Bízom abban, hogy Isten tehet alkalmassá erre a szolgálatra. Őszinte hálaival köszönöm meg a gyülekezet türelmét, szeretetét, biztatását. Ennek is köszönhető, hogy már nem remegő kézzel és lábbal ülök vasárnap a gyönyörű orgonánál, és hogy a hidegtől se remegjek a temetéseken, a kedves testvérek egy gyönyörű télikabattal leptek meg! Nagyon köszönöm!

Alázattal szeretném végezni a rám bízott szolgálatot, és ehhez kérem továbbra is a testvérek imádságát.

Keveházi Márta

HAJNALI VÁRAKOZÁS

Advent... A szó jelentését az egyházi óvodások jól ismerik. Karácsony ünnepére készülődve nem mindegy, mit tartunk fontosnak, lényegesnek. A gyermekek ebben az életkorban fogékonyak mindenre, tőlünk óvónőktől, szülőktől tanulják az ismereteket, szokásokat, melyek egy-egy ünnepre készülődés jellemzői.

Óvodánkban különös jelentősége van az egyházi ünnepeknek. A karácsonyi ünnepkör kiemelkedik az egyházi ünnepek közül, és igen sok pozitív élményt kapcsolnak hozzá a gyerekek és felnőttek egyaránt.

Mivel nagy a várákozás, nem mindegy, hogy mi óvónők hogyan készítjük elő érzelmileg gyermekeinket és a családokat erre az ünnepre. Jól tudjuk, milyen örült rohanás, ideges kapkodás, vásárlás jellemzi az ünnepi készülődést, melyet a gyerekek is megtapasztalnak az őket körülvevő világban. Ezzel szemben mi mást tanítunk, mást mutatunk, mást kínálunk, mást szeretnénk átadni a gyerekeknek.

„ADVENTI CSENBEN” várjuk az ÚR JÉZUS ÉRKEZÉSÉT!

Jól ismert karácsonyi gyermekénekeink is ezt a hangulatot árasztják. Reggeli áhítataink a gyermekek között bensőséges várákózást jelentenek.

Rendkívül fontosnak érezzük, hogy már ilyen kicsi korban megéljék óvodásaink, mi a Karácsony lényege, hiszen számunkra, felnőttek számára is döbbenetes Isten végtelen szeretete irántunk. Egyszülött Fiát kisgyermekként küldte el ide a földre, hogy megmentsen bennünket. A Karácsony titka számunkra is meghatározó, csodálatos, amit boldogan élünk meg évről-évre.

Gyermekeink tudják, hogy az Úr Jézussal való kapcsolat azt jelenti, imádságban olyan ajándékokat kérhetünk és kapunk, amelyeket nem lehet megvenni. Szeretetet, békességet, jóságot, örömet, egymással való törődést... Arról is beszélgetünk, hogy:

A Karácsony egy olyan különleges és csodálatos születésnap, amit a földön egyszerre ünnepelnek meg az emberek.

Az adventi koszorúkon, a karácsonyfákon fellobbanó gyertyák fénye beragyogja az egész földet.

Őszintén reméljük, hogy minden embernek meg hozza a valódi békességet, szeretetet, melyre mindannyiunknak olyan nagy szüksége van.

Áldott, Békességes Karácsonyt kívánunk mindenkinek:

Az egyházi óvodások és a felnőttek nevében!

Révészné Tóth Erzsébet
óvodavezető

TANÉVKEZDÉSRE

Világosan meglátható reciprokviszony van a templom és a börtön között. Amíg zsúfoltak voltak a templomok, viszonylag üresek voltak a börtönök. A Rákosi-Kádár rendszer kisöpörte a templomokat és elvette az egyházi iskolákat. Ennek eredményeként mára olyan zsúfoltak a börtönök, hogy azok már nem is elegendők.

Felmérést kéne végezni a börtönlakók között, hány gyakorló hívó van közöttük, és a ma is élő - bithű templomjárók közt hányan vannak köztörvényes bűnök miatt büntetett előéletűek.

Igaz az Ige: „Ha az Úr nem őrzi a várost, hiába vigyáz az őriző.” Minden betegség esetében jobb a megelőzés, mintsem a kialakult betegség gyógyítása. A bűnözés megelőzése a hitre való nevelés. Ezért kellene újra egyházi iskolák. Nem az egyháznak van szüksége az állam támogatására, hanem az államnak van szüksége az egyház segítségére.

Id. Péterfia Zoltán

Ugye, eljövünk máskor is?!

Iskolánk nevelési céljait szolgáltuk, szolgáljuk és szolgálni is fogjuk azzal, hogy gyermekeinket különféle kulturális rendezvényekre eljuttattuk, eljuttatjuk és el is fogjuk juttatni.

Rendszeres látogatói vagyunk az „Ifjú Zenebarát” hangversenyeknek, s minden évben elmegyünk egy-egy színházi előadásra is.

December 4-én Szegeden tekintettük meg a Pinocchio című darabot. Rendkívül egyszerű történet ez - sok-sok tanulsággal. Gyermekeink együtt gondolkodtak, éreztek a főhőssel. Olyan tanulságokat vontak le a fabábúból emberré lett fiú történetéből, cselekedeteiből, amelyekkel naponta szembesülnek. Olyan tanulságok ezek, amelyeket - tudják, hogy - el kell fogadniuk, de nehéz elfogadniuk.

Ám koruknál fogva, lelki gazdagságuknak köszönhetően ők oly közel állnak ehhez a „mesevilághoz”, hogy a sötét nézőtérrel, de világos színpad előtt átadták önfeledten magukat tiszta, gyermeki érzelmeiknek; nevettek, elszomorodtak, sikoltoztak - elnémultak.

S hogy igazán tetszett nekik az előadás /vonatozást, buszozást is beleértve/, hogy nagy élmény volt számukra ez a nap, azt bizonyítja a ruhatárban harsogó néhány kérdés:

- Mikor jövünk megint?
- Ugye, eljövünk máskor is?
- Miért nem jövünk gyakrabban?
- Nálunk miért nincs színház?

Az első két kérdésre könnyű a válasz: - Persze, hogy eljövünk máskor is.

A másik kettőre azonban szívfacsaróan nehéz: - PÉNZ kell hozzá. Nem rajtunk múlik. Beleszólnak az anyagi körülmények, amelyek most is gondot okoztak. De az egyház segítségével megoldódtak. Több gyermekünk kapott segítséget, hogy eljuthasson a „kulturális kirándulásra”.

Az evangélikus egyház mellett hálás köszönetünket fejezzük ki a szegedi és orosházi MÁV-nak, a szegedi Nemzeti Színháznak látogatásunk zökkenőmentes lebonyolításáért, figyelmességükért, segítőkészségükért és kedvességükért.

Szeretnénk, ha a televízió, a mozi, a videofilm- forgalmazók is meghallanák, megértenék a gyermekek kérdéseit!!!

Csomor Józsefné

Környezetvédelmi nevelés iskolánkban

Beszámoló a Magyarországi Evangélikus Egyház és a Magyar Környezetvédelmi Egyesület 1998. december 12-i környezetvédelmi konferenciájára.

Mózes első könyve így fogalmaz az ember és a természet viszonyáról:

„Isten megáldotta őket, és ezt mondta nekik Isten: Szaporodjatok, sokasodjatok, töltsétek be és hódítsátok meg a Földet. Uralkodjatok a tengerek halain, az ég madarain és a földön mozgó élőlényen! Azután ezt mondta Isten: Nektek adok az egész föld színén minden maghozó növényt és minden fát, amelynek maghozó gyümölcse van. mindez legyen a ti eledeltek. Minden földi állatnak, az ég minden madarának és minden földi csúszmászónak pedig, amelyben élet van, eledelül adok minden zöld növényt.”

Ám az emberiség nem sáfarkodott jól a rábízott örökséggel: folyik a vadon élő állatok irtása, az oxigénellátást biztosító őserdők

csökkentése. Nem őriztük meg a genetikai állományt, pusztulnak a fajok. Elszennyeztük a vizeket. Egyre gyakrabban a környezetszennyezés okozta időjárási szélsőségek. Az ózonréteg vékonyodik, szétszakad és még sorolhatnánk.

Ezek a bűnök nem maradnak megtorlatlanul. Az ember minden tette visszaüt magára az emberre. Ma már jelentősen romlott az élet minősége. Tiszta, klórozatlan vizet jóformán csak palackban kapni. A jó levegő a nagyobb városközpontokban luxuscikké vált. Egyre gyakoribbak a különféle rákos megbetegedések. Tömeges népbetegséggé vált az allergia, az asztma. Új vírusfertőzések jelentkeznek. Tehát a környezetszennyeződés fojtogató.

Azt is láthatjuk, hogy ebből a környezetszennyező civilizációból kiszállni nehéz. Munkába, iskolába járni kell, futni kell. A műanyagokba csomagolt enni- és innivalóra szükségünk van. A hűtőszekrény ma már nélkülözhetetlen. A rádiók egy része elemmel működik stb.

Feladatunk a környezetszennyezés minél kisebb mértékűre csökkentése - sajnos egyelőre kiküszöbölni nem tudjuk. Szükséges az ökológiai szemlélet előtérbe állítása és alkalmazása minden területen. A kevésbé szennyező vasút fejlesztése, a városi közlekedés javítása, a lebomlott természetes anyagok használata, az anyagok újrahasznosítása, természetbarát energiaforrások alkalmazása, a sprayk használatának minimálisra szorítása, szigorú környezetvédelmi szabályok kialakítása és megkövetelése. A genetikai kísérletek korlátok között tartása stb. Mindez nemzetközi szinten és országon belül is kívánatos.

A környezet védelme mindnyájunk feladata. Ezt tudatosítjuk tanulóink szemléletében is. A környezeti nevelést lehetőségeit a tanmenetekbe beépítettük. Különféle órákon feldolgozzuk e témát. Biológiából egész témakörök szólnak erről. A tanulók különböző előadásokat, filmeket hallgathatnak, nézhetnek meg védett területekről, ill. védett növényekről, állatokról, pl. gyöngybagolyról. Alkalmanként rövid kiránduláson vesznek részt a védett madarak előfordulási helyeinek felkutatása céljából. A városunkban működő Természet Ébredése Társulat különböző rendezvényeket szervez, pályázatokat hirdet a város és környéke iskoláinak tanulóinak számára természetvédelem címmel, melyre igen sok tanuló nevez be rajzokkal, mesékkel, versekkel, különböző tanulmányokkal. A legjobbak jutalmat kapnak. Évek óta hagyomány már, hogy a város iskoláinak önként vállalkozó tanuló - köztük a mi iskolánk gyerekei is - nyáron egy hetet töltenek a Szarvasi Arborétumban, környezetvédelmi táborban.

Dél előtt segédkeznek a park gondozásában, rendezésében, ismerkednek a növényekkel, délutánoként szabadfoglalkozásokon, ill. vetélkedőkön mutatják be, hogy milyen ismeretekre tettek szert. A téli hideg beálltával megszaporodik iskolánk udvarán a madáretetők száma. A tavalyi városi madáretető-készítő verseny győztese iskolánk egyik alsós tanulója lett, aki az etető készítésébe természetesen bevonta szüleit is. /Így neveli a gyermek a szülőlt./

Városunkban az őszi elején parlafű gyűjtő versenyt szerveztek, melyen a mi tanulóink is részt vettek. Minden 100 példány után járt egy tombola, különböző jutalmakat sorsoltak ki. Így tudatosul az emberekben, hogy a parlafű mennyire káros és irtani kell. A környezetvédelemmel kapcsolatos világnapokról /Víz Világnapja, Föld Napja, Madarak, Fák Napja/, megemlékezünk. Rajzokat, plakátokat készítünk, vetélkedőkön veszünk részt. Évek óta folyamatosan végezzük a szárazzelem gyűjtést.

Szépen parkosított iskolánk fái, cserjeinek egy részét tanulóink ültették, s folyamatosan gondozzák azokat, ügyelnek a rendre, a tisztaságra.

Nyári táborozásokon az erdei kirándulások alkalmával gyakoroljuk az erdőben való helyes viselkedés szabályait, felhívjuk tanulóink figyelmét a növények és állatok megóvásának fontosságára.

Általában igyekszünk megragadni minden lehetőséget, ami a gyerekek szemléletét a helyes irányba tereli. Reméljük, felnőtté válásukkor sem feledkeznek meg róla, s talán az anyagi haszonszerzés, ill. nemtörődomség elé helyezik a környezetvédelem fontosságát.

Mudráné Juhász Gabriella
az Orosházi Evangélikus Ált. Iskola és
Gimnázium

Gimnazista lettem

A csodálatos nyári élményeket átgondolva teltek augusztus hónap utolsó napjai. Egyre többet került szóba a szeptemberi iskolakezdés. Barátaim kérdezték: Te most hányadikos leszel? Büszkén válaszoltam: „Gimnazista leszek.” Túl sokat nem tudtam hozzátenni, mert csak elképzeléseim voltak a szeptemberben kezdődő új életről.

Izgalom volt bennem csupán csak, félelem nem. Tudtam, hogy a sok-sok segítő kéz most is ott-terem minden akadálynál. Abban is biztos voltam, hogy a sok kedves mosolyból ismét rengeteg biztatást nyerek. Természetesen János bácsi erőt és bizalmat adó szavai is állandóan ott csengtek fülemben. Végre megkezdődött a várva-várt tanítás.

Új osztálytársak kerültek a mi kis megszokott közösségünkbe. Szeretettel méltóak mindannyian. Úgy érzem, csodálatos kis közösségben tölthetem napjaimat. Mindennap hét órákor kezdődik az élet, ami igen fárasztó, de azt hiszem, eddig derekasan álljuk ezt a próbát is. Új tantárgyakkal bővült az órarendünk, s ez is izgalmas és új feladatot jelent számunkra. Kedvenc tantárgyaim közé sorolhatom a latint is, ami nagyon megnyerte tetszésem, a kémia pedig egy csodálatos és izgalmas tudomány; szintén nagy örömmel tanulom.

Számomra boldogságot jelent, hogy titkos vágyam is teljesült: „régii” tanáraim mellett János bácsi tanítja nekünk továbbra is a Biblia szeretetét és történetét.

Köszönöm, hogy ebben az iskolában én is gimnazista lehetek.

Arany Mihály
gimnazista

Egyházi iskolánkban a hat évvel ezelőtti indulástól kezdve nagy gondot fordítottunk a magatartáskultúra alakítására. Ennek érdekében havonta illemszabályokban foglalmaztuk meg az elvárt magatartási szokásokat /pl.: viselkedés az iskolában, templomban, közlekedésben, tanultuk a megszólítás, köszönés módját, az izléses jó megjelenést, az étkezés, vendéglátás illemét és hosszan sorolhatnám még/.

E blokk tanításának pontos menete: a normaismeret, sokoldalú gyakorlás, ellenőrzés, számonkérés. Egységes nevelési elvárásaink, céljaink megvalósításáért ezeket a szabályokat megfogalmazott formában az osztályfőnökök, nevelők, minden gyermek, s rajtuk keresztül minden család kézhez kapta, otthon is gyakorolhatta. Természetesen minden iskola törekszik tanulóit jó magatartásúnak nevelni, de nekünk mégis át kellett írni, hogy ezek az emberi szokások is belső motivációtól indítva valósuljanak meg. Mottónk tehát: „Az illemt megartom, embertársaim iránt érzett szeretetből és tiszteletből.”

Kérjük gyülekezetünket, imádkozzon azért, hogy gyermekeink ne az evilági vadságot kövessék, hanem cselekedeteikkel is tükrözzék lelki életüket.

„A szeretet és öröm jó illatával örvendeztess meg minden embert...”

December havi magatartáskultúra

Kedves Gyermekünk!

Ilyenkor decemberben az ünnep előtti, ünnepi, szüneti magatartásról szoktam írni nektek, Hogyan készíts ajándékot, hogyan kell szépen csomagolni, teríteni, légy segítőkész és szerény. A szünetben ne csücsülj egész nap a TV előtt, olvass, beszéljess, játssz sokat, legyél levegőn - egyáltalán, töltsd értelmes gyermek módján a szabadidődet!

Ez az „illetlan” kicsit eltér az előző hat évi tanácsaimtól.

Karácsony közeledtével sokat hallunk az ajándékozásról. Próbáld ki, - akár ha legfiatalabb vagy is az iskolában - milyen jó adni. Most nem csak azok megajándékozására gondolok, akik családod tagjai, szeretteid, közelállók hozzád, vagy akik nagy bajban voltak, árvízben, hidegben. Oda úgyis elküldte adományát az együttérzők sokasága. Az Egyháznak is befizetik az egyházi hozzájárulást mindazok, akik odatartozónak érzik magukat. Örömből, hálából, hiszen tudják, tudjuk, hogy az Egyház csak híveivel együtt tudja működtetni egészségügyi, oktatási intézményeit, sok kapott, elvégzendő szolgálatát.

Mit kérek hát most tőled, édes gyermekem? Figyelj, kinek van szüksége közeledben a te törődésedre, a te szeretetedre. Figyelj, ki van egyedül, kinek szomorú a szeme. Figyelj, mint ahogy rád is figyel az ÚR! Lehet, hogy egy idős embert az utcában örvendeztess meg egy rajzzal, amire ráírod: „Áldott karácsony! Megszületett a Megváltó!” Lehet, hogy csak megkérdezed, „Hogy tetszik lenni?” „Miben segíthetek?”, vagy ajándékozol egy játékot egy gyermeknek, vagy egy meleg sálát annak, aki fázik. Ó, a jóság skálája végtelen...!

Csak figyelj! Nagyon figyelj! S kellő időben meg fogod tudni, kinek és mit kell adnod. S meglátod, öröm gyűlik a szívedben!

És még egy: legyen ez titok! Jézus és a te titkod. A felnőttek így fogalmazzák: „Isten előtt tudott testvérünk adta.”

Kedves egyházi iskolás testvérem!

Kívánok neked, s magunknak jól látó szemet, lelki figyelmet, s így beteljesülő áldott igaz ünnepet.

**Szeretettel:
Györgyi néni**

„A jókedvű adakozót szereti az Isten”

/2 Kor,9,7/

„Megkoronázod az évet javaiddal”

/Zsolt 65,12/

**Evangélikus Gimnáziumok III.
Országos Találkozója
1998. október 22-25-ig
Sopron**

Október végén ismét megrendezték az Evangélikus Gimnáziumok Országos Találkozóját, amelyre mi is meghívást kaptunk. Iskolánkat 13 diák képviselte az EGOT-on, Jantos Istvánné igazgatónő, Fehér Borbála osztályfőnök és Kovács László iskolalelkész kíséretében.

A házigazdák, a Berzsényi Dániel Evangélikus Gimnázium /Líceum/ tanárai és diákjai testvéri szeretettel fogadtak bennünket és gazdag programmal gondoskodtak arról, hogy a Sopronban eltöltött rövid idő emlékezetes maradjon számunkra.

A megérkezést követően rövid városnézés következett, s a Tüztoronyból megcsodálhattuk az esti fényeiben pompázó Sopront. Utána a Líceum dísztermében a Promisse együttes koncertjét hallgattuk meg.

Másnap délelőtt az evangélikus templomban ünnepélyes istentisztelet nyitotta meg a III. EGOT-ot. Az ország 10 evangélikus középiskolájának kb. 400 diákja és tanárai megtöltötték a templom padsorait. Jó volt érezni, hogy mi is közéjük tartozunk.

Maradandó élményt nyújtott a több mint 700 éves város műemlékeinek megismerése, a burgenlandi, valamint a vármegyei kirándulás, a részvétel az október 23-i városi ünnepségen. Az EGOT diákjainak fáklyás sorfala emelte az ünnep hangulatát. A megemlékezés végén koszorút helyeztünk el, 1956 hőseire emlékezve.

A rendezvény csúcspontját a különböző oktatási intézmények bemutatkozó előadásai adták. A diákok között mi voltunk a legfiatalabbak. Az előttünk fellépők után még ennél is kisebbnek éreztük magunkat. A feszült helyzetet Laci bácsi nyugalmat és erőt sugárzó indító szavai oldották fel. Nagyon izgultunk, de a végén a tapsvihár megnyugtatót bennünket: a közönség örömmel fogadta bemutatkozásunkat. „Vezess Jézusunk...” - ezt énekeltük. Ő meghallgatott minket, kezünket fogta és fogja ma is. Ő a mi támaszunk, és bizonyossá vált, hogy akik az Ő útjain járnak, nem maradnak egyedül.

Az utolsó napon a versenyekre került sor. A hittan- és városismereti vetélkedőkön nem rangsorolták az iskolákat, a játékos jelleg volt a döntő. Így mi, a legkisebbek sem kerültünk hátrányba a nagy gimnazistákkal szemben. Arra azonban rádöbbentünk, hogy sokat kell még tanulnunk.

A rendezvény befejezéseként záróhítaton búcsúztunk el Soprontól, a vendéglátóinktól és a résztvevőktől.

Fáradtan, de lélekben erősödve, gazdagodva indultunk haza.

Hálásan köszönjük, hogy részt vehettünk ezen a rendezvényen.

Reméljük, hogy a legközelebbi találkozón osztályunk minden tagja képviselheti iskolánkat.

Gimnáziumunkat képviselték:

Tóth Adrienn, Kiss Horváth Orsolya, Kenéz Anikó, Csizmadia Ibolya, Török Annamária, Szemenyei Béla, Molnár András, Hován József, Szabó Ádám, Lukács Gábor, Bíró Attila, Tarr Ádám és Kálmán László.

IDEGEN NYELV NAPJA

*„Taníts engem helyes értelemre és ismeretre.”
/Zsolt, 119,66/*

Kicsik és nagyok első osztálytól kezdve tanulják az angol és német nyelvet. Minden évben november hónapban megrendezzük az idegen nyelvek napját: tanulóink játékos formában adnak számot tudásukról.

A legkisebbek bemutatták, mit tanultak. Énekeltek, játszottak angolul és németül, majd csoportokban tanultak új éneket, mesefilmet néztek, anyanyelvi játékokat sajátítottak el.

Felsőseink elméletben és gyakorlatban is bebizonyították, aki rendszeresen és szorgalmasan tanul, az elsajátíthat egy vagy akár több nyelvet is. Számítógépen a feladatokat angolul oldották meg, gyűjtöttek szavakat, magnós feladatokat hajtottak végre, és még sorolhatnám az érdekesebbnél érdekesebb feladatokat.

Most került először sor latin nyelv témaköréből feladatsor kitöltésére is. Igaz, magyar nyelven, mivel e nyelv tanítása még gyermekcipőben jár.

Tanulóink jól érezték magukat, szívesen vettek részt a délelőtti programokon. Ez nemcsak az érdekes feladatoknak, hanem nagyobb társaiknak is köszönhető. Gimnáziumi osztályunk tanulói voltak azok, akik a különböző feladatok levezetésében jeleskedtek. Tanáraik példáját követve, jó pedagógiai érzékkel foglalkoztak társaikkal. A következő tanévben is szeretnénk e napot emlékezetessé tenni számunkra.

Nyelvi Munkaközösség

Épül, szépül az Evangélikus Iskola

Befejezéséhez közeledik iskolánk felső szintjének kialakítása. A végső műszaki átadás napok kérdése, és végre birtokba vehetjük a felújított eszközökkel korszerűen felszerelt számítógépes termet is.

Disztermünk látványa mindig örömmel tölt el bennünket, valahányszor beléphetünk. Karácsonyra elkészül a stílusában és kivitelezésében a helyiségehez illő pódium. Minden évben újból és újból gondoskodik Isten olyan karácsonyi „ajándékról”, mely bizonyossá teszi arról, hogy egyházi iskolánk valódi fenntartója nem földi hatalmasságok között keresendő. Éppen ezért hittel valljuk, hogy egyedül övé a dicsőség akkor is, ha a javak és ajándékok emberi munka és igyekezet által jönnek létre. Természetesen ezen túl hálával gondolunk mindazokra, akik közreműködtek az oktató-nevelő munka kedvező feltételeinek kialakításában, és az egyházi iskola ügyét Isten ügyeként hordozva segítettek. Reménységgel nézünk a következő év kilátásai elé is, hiszen kedvező változás tapasztalható állami vezetésünk egyházi iskolákat illető megítélésében. Így a kormányzat anyagi támogatásának birtokában Isten segítségével tovább folytatjuk a következő évben is iskolánk felújítását, szépítését.

Disztermünk használatának lehetősége határtalan. Számos rendezvényünk, ünnepségünk méltó helyét biztosítja. Új kezdeményezésként december 1-jén házi hangversenynek adott otthont, melyen iskolánk összes tanulója és nevelője részesülhetett abban a színvonalas zenei élményben, melyet a Liszt Ferenc Zeneiskola növendékei és nevelői nyújtottak számunkra.

Eddig is éreztük, hogy ez az intézmény testvérként áll mellettünk, ezáltal azonban szolgálatukkal is segítettek az ünnepi készülés, az ádventi elcsendesedés megélését Isten különleges ajándékával, a muzsikával.

„Új éneket énekeljek neked, Istenem
Tízúrú lanton zengedezek neked.”

/Zsolt 144,9/

Neki szólt a hála és a dicséret a zene hangján!

Jantos Istvánné
igazgató

MŰKÖDIK A DÖK

Iskolánkban 1996. szeptember 1-én alakult meg a Diákönkormányzat /DÖK/. Megalakításával célunk az volt, hogy bevonjuk a tanulókat az iskolai életbe, rendezvények, közös alkalmak szervezésébe. Azóta havonta tartunk gyűléseket, melyeken a második évfolyamtól osztályonként két képviselő vesz részt.

Ezek az alkalmakon a gyermekek továbbíthatják társaik kérdéseit, kéréseit, javaslatait. Így született az a gondolat, hogy az 1998/99-es tanévtől rendszeresen szervezzünk klubdelutánokat. A névválasztás is a diákok feladata volt, a rendezvénysorozat megkapta a Diákok Szórakoztató Klubja /DSZK/ nevet. Bár a rövidítés a többi általános iskolában szokásos díszkóra emlékeztethet, de mi valójában igényes, kultúrált szórakozási lehetőséget kívántunk biztosítani.

1998. november 6-ára szerveztük az első együttlétet. Három helyszínen zajlottak az események. A felső tagozatosoknak két terem állt rendelkezésükre, az egyikben játszottak /társasjáték, sakk, kártya, stb./, a másikban táncoltak. Az alsó tagozatosoknak játékos vetélkedőt szerveztünk, majd ők is bekapcsolódtak a táncba. Iskolánk pedagógusai is nagy örömmel vettek részt ezen a felhőtlen hangulatban zajló delutánon.

Legközelebb december 15-én du. 4-től 7-ig kerül sor a DSZK szervezésében a Mikulás bárra, ahol szeretnénk feleleveníteni a báli hangulatot Antali Zoltán tánctanár segítségével.

Palcsek Istvánné
DÖK vezető tanár

Drogról és abortuszról

Meggyőződésem, nincs az a józan és gyermekét szerető édesanya vagy édesapa, aki örömmel venné tudomásul, hogy a gyermeke akár az egyik, akár a másik, akár mindkettő kétes élményét ismeri, esetleg még pártolja is. Múlt hónapokban többször felkavarta az eseményekre még tisztességgel odafigyelő állampolgárok - aki tehát édesanyák és édesapák is lehetnek - figyelmét mind a két nagyon is kényes téma.

Értésültünk róla, hogy az Alkotmánybíróság szigorítani kívánta az abortusszal kapcsolatos intézkedéseket, valamint arról is, hogy a Kormány komolyan hadat üzent a testi - lelki egészséget romboló kábítószereknek, illetve terjesztőiknek és vásárolóiknak. Természetesen ultraliberális körök fékezhetetlennek látszó dühét váltva ki ezzel, és ezen körök befolyása alá került, saját helyzetüket nem bölcsen megítélő fiatalok tiltakozását is, akik - milyen dermesztő már csak a gondolata is - a szabadság nevében tüntetéssel tiltakoztak azok ellen, akik a védelmükre akarnak kelni. Még november egyik péntekén jobb sorsra érdemes fiatalok azért tüntettek, hogy érvényesítsék a szabadságjogukat, miszerint minimum az ártalmatlannak kiáltott un. fű (ártalmatlannak hitt), azaz enyhe kábítószeres fogyasztása megengedett legyen. Nem tüntetéssel,

de majdnem hasonló tiltakozást vált(ott) ki az is, hogy a Kormány óvni szeretné a magyar jövőndőt.

Napilapban jelent meg, hogy az elmúlt években tapasztalt családpolitikának köszönhetően, és ha az folytatódik, akkor Magyarország lakossága 2050-re 7,5 millióra csökken, és ennek szomorúan érdekes velejárója lesz az, hogy ennek több mint a fele 50 év feletti lesz. Nyilvánvaló, hogy jelentős lelki-szellemi változásnak kellene ahhoz bekövetkeznie, hogy a magyar nemzet minden tagja rádöbbenjen nemzeti helyzetünkre. Egészen más etikai (elméleti) és erkölcsi (gyakorlati) konzekvenciákra lenne szükség ahhoz, hogy pozitív, azaz biztató fordulat következzen be.

Abortusz - igen vagy nem? Nyilván sokkal jobb lenne az az etikai nevelés, amelyik nem hoz olyan keserves helyzetbe, hogy ezzel a kérdéssel kelljen megküzdeni. Ugyanis - tapasztalati tény - nem igazán lehet vele megküzdeni. A még élő lélekkel rendelkező nőket nagyon megviseli a magzatelhajtás, nem is egy olyan lelkipásztori esetem volt már, hogy 10-15 évvel később szembesült lelkiismeretében az érintett páciens a nagy veszteségével. Különösen olyanok nem tudták ezt feldolgozni, akiknek többé nem lehetett gyermekük. De még olyanok sem tudták igazán kitörölni az emlékezetükből a természet- és istenellenes beavatkozást, akik gyönyörködhetek egy vagy több szépen felcseperedett családjukban. Az érzékeny lélek mélyén ott van egy rejtett tiltakozás, amit el lehet fojtani egy időre, de előre meghatározhatatlan időnként mégis csak fájdalmas emlékként ugrik be és árnyékolja be az érintett életét.

A kábítószerrel kapcsolatosan pedig már számtalan valóban szakértő sokszor elmondta már, hogy minden drogfüggő az ártalmatlannak nevezett enyhe kábítószerrel kezdte, ahogy az alkoholisták is szolid ivókként kezdték felküzdeni magukat a kétes örömmök csúcsára és igazából nagyon fontos lenne a több frontos küzdelem - a veszélyeztetett ember érdekében. Csak azt lehet hangsúlyozni, hogy a világnézeti, etikai szellemet kellene olyanná alakítani, ami egyértelműen a bűn kategóriájába sorolja akár az emberi egészséget rongáló ivászatot és a majdani alkoholizmust, akár pedig a szolidnak látszó marihuánát.

Szomorúsággal töltött el, amikor arról értesültem nem keresett vitahelyzetekben, hogy ifjúságunk nem is kicsi része jónak tartja mind az abortuszt, mind a kábítószerrel - mert benne az emberi szabadság megnyilvánulását véli felfedezni - és az ördögi ebben az, hogy éppen ez vezet el a szabadságtól és teremt függő (depedencia) helyzetet.

Örömmel jelentem azonban a kedves Olvasónak, hogy fórumként témává tettem a gyülekezeti ifjúsági alkalmainkon mindezt és fiataljaink egyértelműen és határozottan utasították el ezek igenlését vagy támogatását, és öröm volt hallani szavukat, tiltakozó megnyilatkozásait, amely a keresztyén neveletésükből és a gyülekezeti alkalmakon kapott érintésekből fakadt. Ez a befejező megjegyzés jelentese azt, hogy őszinte szeretettel és nyitottsággal hívjuk köreinkbe azokat a fiataljainkat, akik szeretnének egészséges, tiszta, harmonikus életet élni fiatalon is, de majd édes-szülőkként is. Éppen ebben a számban közöljük Tomka Miklós vallásszociológus információját, amely így hangzik: „Most fejeztünk be egy nemzetközi kutatássorozatot, aminek egyik mellbevágó eredménye, hogy Kelet-Európa 10 országában - erre terjedt ki a vizsgálat - a hívő emberek boldogabbak, megelégedettebbek, kiegyensúlyozottabbak, mint a nem hívők.”

Erjé

Figyelem! Kedves Olvasók, Testvérek! Kétszer is 1%!!!

Már előre jelezzük, hogy 1999-ben is téma lesz az adónak az az 1%-a, amit az Egyház javára lehet rendelni, sőt az un. kettős 1%-ra kérjük a figyelmet irányítani, amelyek közül az egyik adható valamelyik Alapítványunkra, a másik pedig az Egyház javára. Mindegyik közcélú szolgál, hiszen pl. az iskolai (általános iskolai, gimnáziumi) alapítványaink segítségével jelentős támogatást adunk és adunk a diákjainknak, egyrészt figyelembe vesszük a rászorulókat, másrészt pedig azokat, akik megfelelő színvonalon teljesítenek! Vannak ösztöndíjaink, s egyéb támogatásaink, és mindezt köszönjük azoknak a testvéreknek, akik 1998. tavaszán is mintegy 500.000 forintot rendeltek az alapítványunk javára. Most is közöljük ebben az számban is az adóból leírható Alapítványunk lehetőségét.

Tehát szeretettel jelezzük előre az 1%-okat!

Egyházfenntartói járulék

Szeretnénk azt is tisztázni minden kedves Olvasónkkal, hogy az 1%-ok nem azonosan az un. egyházfenntartói járulékokkal, amelyeket viszont helyben a Lelkészi Hivatalban kell rendezni. Már egy ideje tájékoztatói szándékkal közöltük, hogy a nyugdíjas testvérek un. járuléka havi 100- (azaz 1.200- Ft. egy évre), s akik aktív dolgozók és keresők, azok járuléka havi 200-forinttal kezdődik (azaz évente 2.400- Ft.) Értelemszerűen rugalmasan kezelendők ezek az információk, hiszen a nagyon kicsi nyugdíjjal rendelkezők jelképes összeggel is eleget tettek lelki kötelességüknek, a jól keresők pedig komolyabban is támogathatják az egyházközség tevékenységét.

Mellesleg az idén is jelentős támogatásokat adunk időseknek is, elesetteknek is, és pl. a gyülekezeti diakóniai munkásunk közel 100 idős testvérünket látogat bizonyos rendszerességgel, és segít, ahol kell és tud, de mi ezért a szolgáltatásunkért nem kértünk cserébe semmiféle díjat, csak adományokat fogadunk el.

Óvodánk, iskolánk avagy mit jelent a lelki erő!?

Mindkét intézményünk életjelet ad magáról mindegyik Harangszó számban, de ezentúl is szeretettel felhívjuk a figyelmet a keresztyén nevelés lehetőségeire. Tisztelet a kivételnek, de nagyon sok fiatal szülő nem tanulhatta meg az elmúlt évtizedekben, hogy mit jelentenek a keresztyén értékek, milyen hallatlan jelentőségük van lélektani szempontból is, és a keresztyén nevelés gyakorlatát sem sajtúíthatták el közismert okok miatt.

Isten rendje kikerülhetetlen és nem lehet következmények nélkül megtagadni. Isten életrendje örök és azt csak úgy lehet megkerülni, hogy rövid és hosszú távon súlyos következményei lesznek. Éppen úgy, mint amikor valakit testi értelemben alultáplálnak, akkor a fizikuma csenevész, aszténiás, alig lesz terhelhető és vézna, beteges stb.

Hasonlóképpen mérhetően végzetes következménye van a lelki alultápláltságnak: az alultáplált lelkű emberben kevés a kitartás, sok az ideges feszültség, mert nem igazán bírja a lelki megterheléseket, viszont az élethez elsősorban nem fizikai, hanem lelki erőre van szükség. A lelki erő hiányának egyik nagyon feltűnő jele a durvaság, trágárság, amit tömeges méreteken lehet tapasztalni napjainkban, különösen az ifjúság között, de sajnos a felnőttek sem szűkszávúak a trágárságban. A durvaság pedig szinte sikké, divattá lett, pedig így ez nem más, mint egymás kegyetlen gyötrése, bántása, sőt ölése, hiszen emberségünket öljük ki egymásból.

Korunkban a lelki alultápláltság számos jelét és következményét éljük meg: különösen veszedelmes az „üresség” érzése, a minden értelmetlen érzése, hiszen ha elveszítjük az emberektől az örök értékeket és az örök élet reményességét, akkor megteremtjük a hiábavalóság és az üresség érzését, hiszen „mezítelenül jöttünk a világra és mezítelenül is megyünk el”, semmi anyagi értéket nem vihetünk magunkkal, azaz evilági hajszánk gyümölcsei múlandók. S ezt az érzést az érzékenyebb, finomabb idegrendszerű ember - úgymond - amorfi (homályos) módon megérzi és elhatalmasodik a lelkében az üresség és a hiábavalóság érzése. Ez ellen öntompítással (alkohol, nikotín, kábítószer), vagy értelmi beszűküléssel (nem gondolkodom semmiről sem) lehet csak védekezni.

Lelki erőt viszont csak lelki forrásból lehet meríteni!

Nyilván azért is ajánljuk szeretettel Óvodánkat és Iskolánkat, mert - Isten kegyelméből - itt közelebb tudjuk magunkat ahhoz a lelki Forráshoz, amelyből mérhetetlenül meríthetünk, s végtelenül jót tesz a lelki alultápláltság ellen.

Summázva: nemcsak testi alultápláltság létezik, hanem sajnos lelki alultápláltság is. Az elsőnek is megvannak a feltűnő jellegzetességei, de sajnos az utóbbinak, a lelki alultápláltságnak még nagyobb, még súlyosabb következményei vannak.

Erjé

Nem hittem volna...

azt, hogy Orbán Viktor miniszterelnök teológiai kérdésekben is tisztán lásson, és úgy értékelje a hazai protestantizmust, ahogy arra szinte csak egy keresztyén indíttatású történész képes. Még a reformáció ünnepe (1998. október 31.) kapcsán nyilatkozott a miniszterelnök, és ebből adunk közre jó reménységet ébresztő részleteket:

„Hazánk függetlenségi küzdelmei, vagy akár a magyar kultúra elképzelhetetlenek a magyar protestáns közösségek nélkül. Sőt, a protestánsok nélkül talán most magyar nyelven sem beszélnénk.” Beszédében azt fejtette, hogy protestáns sajátosság az a történelemszemlélet, amely szerint a közösséget - nemzetet vagy egyházat - ért megpróbáltatások Isten féltő szeretetének a megnyilvánulásai, és ennek az eredménye a megtisztulás és kezdődhet valami új. Roppant tiszteletreméltó, hogy nemcsak megértette, hanem ki is mondja, hogy ma Magyarországon az egyik legnagyobb baj és gond az „értékrelativizmus” (= ami azt jelenti, hogy semmi sem szent, mindig a helyzet szüli az igazságot, minden erkölcsi tétel viszonylagos).

„Szükség van a jövőben ezekre a protestáns erényekre, mert talán eljött az a pillanat, amikor véget vehetünk az értékelativizmus magyarországi történetének. Még nem értük el ezt a pillanatot, de közelítünk felé. Szükség van bizonyos személyiségjegyek szempontjából is a protestáns közösségekre. A jövő feladataival szembenézni elsősorban azok az emberek lesznek képesek, akik számára a munka is lehet egyfajta istentisztelet.”

Sérelemorvoslásra azért tett ígéretet a miniszterelnök úr, mert világosan felismerte a történelmi egyházak felbecsülhetetlen társadalmi és erkölcsi szerepét, és az összmagyarságért végzett szolgálatait.

VENDÉGÜNK VOLT DR. SEMJÉN ZSOLT H. ÁLLAMTITKÁR

1998. november 28-án, szombaton délelőtt mintegy 9.30-tól délután 14.30-ig volt a vendégünk Dr. Semjén Zsolt helyettes államtitkár úr, aki a Miniszterelnöki Hivatal vallásügyekért felelős államtitkára.

A látogatás elő-története: még f.év júliusának utolsó vasárnap-reggelén a Vasárnapi Újságban (Kossuth Rádió) fiatalos, üde hangra figyeltünk fel, amely az állam és az egyház közötti egészen más jellegű összefüggésről, kapcsolatokról beszélt, s a keresztyénség pozitív értékeiről szolt az eddigi megszokott lekezelő, megvető stílus helyett. Majd augusztus elején újra hasonló tartalmú nyilatkozatokat lehetett hallani, sőt még ezt a meglepő tételt is, hogy az elmúlt időszakban már eléggé elválasztották egymástól az államot és az egyházat, de nem szabad az egyházat és a társadalmat elválasztani egymástól, mert a társadalom számára jelentős erkölcsi forrás a történelmi egyházak szellemi-lelki tartalma.

A nyilatkozók között feltűnt Dr. Semjén Zsolt könnyed, világos, szellemes beszédmódja, és mindaz, amit mondott, roppant biztató volt. Ezért augusztus közepén bátorkodtam egy levélben megköszönni a teljesen új hangot, hiszen 1971 óta vagyok lelkész, de velünk így még nem beszéltek, s most erőt véve magamon nem kívánom ecsetelni, hogy eddig hogyan beszéltek az egyházról. Az új hangvétel miatt levelet írtam Dr. Semjén Zsolt h. államtitkár úrnak - amit a Harangszó újság legutóbbi számában is közöltünk - és köszönetet mondtam mindazért, amit az utóbbi hetekben hallottunk. Ugyanakkor aggodalmamnak is hangot adtam, mert azt tapasztaltuk sokan, hogy a média (rádió, TV, sajtó) jelentős része gyűlölködve fordult az új, fiatal, változtatást akaró kormány ellen, pedig csak az eddig lendületesen elfolyó pénzeket akarták megfogni, s csak azt akarták, hogy végre normális mederbe terelődjék az élet. Az egyik legmegdöbbentőbb dolog volt a nyugdíjasok ügye. A kormány szándéka, hogy a kisnyugdíjasoknak jelentős emelést adjanak, akár 25%-ot is, akiknek pedig eleve magasabb a nyugdíja - pl. 40 ezer felett - pedig kevesebbet. S a média jelentős része nem tálalta egyértelmű tisztasággal, hogy a kisnyugdíjas nagyobb emelésre számíthat, a nagyobb kevesebbre, de neki eleve több a nyugdíja, hanem eleve kormányellenes hangulatot keltett (ennek volt a csúcsa a Juszta Lászlónak nevezett médialovagnak a „Nyitott száj” idevágó, már már egyre lehetetlenebb műsora.) Még nem emiatt, de már hasonló, itt most nem felsorolandó okok miatt írtam a nyílttá váló levelemben, hogy „a hazug szájakat” mégis csak el kellene

hallgattatni. De csak a hazug szájakat, a csúsztatókat, az eleve heccelőket, azaz szó sincs a szólásszabadság korlátozásáról, de csak az igazmondást kellene támogatni.

Természetesen h. államtitkár urat tájékoztattam a nyílt levelem megyei szintű hatásáról is, de a következő, október eleji levelem már meghívó levél volt azzal a szándékkal, hogy a Nyugat-Békési Egyházmegye vezetősége és az államtitkár úr kölcsönösen megismerkedhessenek egymással.

Közben 1998. október 30-án élményszerű találkozásra került sor Dr. Pálinkás József államtitkárrel, aki a keresztyén iskolák önkormányzati találkozásán vett részt, engem pedig az a megtiszteltetés ért, hogy D. Dr. Harmati Béla püspök urat helyettesítettem, aki más elfoglaltsága miatt megkért, hogy tartsam meg helyette a konferencia nyitó áhítatát, amit szívesen és örömmel meg is tettem. Ott jelentettem is az előadást tartó államtitkárnak, aki közvetlen főnöke Dr. Semjén Zsolt helyettes államtitkárnak, hogy milyen meghívásra került sor és az a reményem, hogy nem lesz semmi akadálya ennek az orosházi látogatásnak.

Valóban így történt, a közvetlen kapcsolatot Domokos Mátyással kellett felvennem, aki az egész látogatás lebonyolítója, szervezője volt. Így érkeztek meg a vendégek 9.30-ra, majd a reggeli frissítő után 10 órára mentünk át iskolánkba, mert ott tartottuk a találkozót, melyre hivatalosak voltak a gyülekezetek elnökségei, gazdasági vezetői (tehát kb. 50 fő), valamint az intézményeink vezetői és gazdasági irányítói (kb. 15 fő). Valójában így mindegy 70-80 résztvevő jött össze, hiszen voltak néhányan érdeklődők is. Hangsúlyoztuk, hogy nem tömeggyűlést szerveztünk, hanem a jobb együttműködés érdekében szerveztük ezt a találkozót ahol vendégünk, a h. államtitkár részletes előadást tartott a kormány új egyházpolitikájáról, amelyre már sokféle módon utaltam. Így volt szó az állam és az egyház mellérendeltségéről, valamint arról, hogy nem kell, nem szabad az egyházat és a társadalmat szétválasztani egymástól.

Valóban példát is említett a sajtó dezinformálás (félretájékoztató) kísértéseiről is. Pl. a katolikus Pálos rend, az egyetlen magyar férfi szerzetesrend visszakapta az államtól az egykori Gellért hegyi sziklakápolnáját, de a média úgy tálalta heteken keresztül, hogy a katolikus egyház visszakerítette a Gellért hegyet. Volt szó tehát elvi és gyakorlati kérdésekről, olyasmikről, amelyek minden tisztességes magyar állampolgárt érdekelhetnek és elvárhatják a sajtó korrekt tájékoztatását. Két megyei napilap rövid híralak formájában adott hírt az eseményről, az egyiket azonban a téves formai információk jellemezték (pl. egyházmegye helyett kerület és hasonló), részletesebben csak a Heti Délkelet foglalkozott ezzel a látogatással, amely egyházi és politikai rangját tekintve jelentős és fontos alkalom volt.

Fontosságát abban is láthatjuk, hogy - örömmre - kialakult egy közvetlen kapcsolat az államtitkári hivatal és egyházmegyénk között, bármilyen megyei vagy helyi gondunk, problémánk is adódna, mégsem idegenekként kell kapcsolatba kerülnünk az államtitkári hivattal, vagyis nem is hivattal vehetjük fel a kapcsolatot, hanem ott dolgozó személyekkel, akár Dr. Pálinkás József államtitkárra gondolunk, akár Dr. Semjén Zsolt helyettes államtitkárra, vagy Domokos Mátyásra, akivel közösen alakítottuk ki a látogatás minden részletét, szerény, de nagyon tartalmas protokollját.

Ribár János

Gyülekezeti alkalmaink:

- december 23. kedden
15 óra: gyermekek karácsonya a templomban
- december 24. szenteste
17 óra: istentisztelet
- december 24. éjjel
11,30-tól éjfél Betlehemes játék (műsor)
- december 25. Karácsony I. napja
10 óra: istentisztelet és úrvacsora
- december 25. Karácsony I. napja
17 óra: esti istentisztelet
- december 26. Karácsony II. napja
10 óra: istentisztelet és úrvacsora
- december 27. vasárnap
10 óra: istentisztelet
 [este nem tartunk istentiszteletet]
- december 31. őév este
17 óra: istentisztelet
- december 31.
11.45 órakor éjfél elcsendesedés a templomban
1999. január 1.
10 óra: újévi köszöntő istentisztelet és úrvacsora
- január 1. újév napján
17 óra: esti istentisztelet és úrvacsora [Azokért, akik délelőtt nem tudtak eljönni az istentiszteletre, de szeretnék az Úr szentségével kezdeni az új esztendő].
- január 3. vasárnap
10 óra: istentisztelet, valamint este **17 órakor** is.
- január 5-én, kedden
 presbiterek, képviselők és minden kedves érdeklődő számára újév köszöntő esti alkalom
17 órai kezdettel.
- január 6. szerdán délelőtt
10 óra: vízkereszt-i istentisztelet!
 Bárkit szeretettel hívunk ezekre az alkalmainkra, amikor Jézus Krisztus akar megszólítani minket!

**Derű,
avagy vidám példázat**

Állítólag megtörtént, fel is jegyezték az amerikai haditengerészet rádiózási naplójában:

- Azonnal térjen ki észak felé 15 fokkal!
- Javaslom, hogy ön térjen ki dél felé 15 fokkal!
- Megismétlem térjen ki észak felé 15 fokkal, különben összeütközünk!
- Én nem tudok kitérni, térjen ki ön 15 fokkal!
- Én az amerikai haditengerészet tisztje vagyok az amerikai flotta egyik hajóján! Utoljára mondom, térjen ki!
- Én pedig az ügyeletes vagyok a világítótoronyban...

Vajon hallgatott e a jó szóra a haditengerészet tisztje? S hallgatunk-e mi Isten ígéjére, hogy Őt viszont nem lehet kikerülni!!!!

MTV 1.

1998. november 1-jén, vasárnap délelőtt 11 órai kezdettel Orosházáról közvetítette a Magyar Televízió az istentiszteletet. Élő közvetítés volt, amivel természetesen óriási izgalmak járnak együtt. Pl. hogyan mutatkozik be a gyülekezet ország és világ előtt, azaz mit tud mutatni a kamera, milyen gyülekezeti képet.

Hála Istennek sokan meghallották a hívó szót, és örömmel mondhatjuk, hogy kb. 1.400 - 1.500 résztvevő volt az istentiszteleten.

Továbbá izgalmas volt, hogy a „műsor” időben mennyire kiszámítható, hiszen aranyos óvodások, kedves iskolások, a jókedvű felnőtt ifjúság és természetesen a pedagóguskórus szereplését kellett időben összehangolni. Köszönet a résztvevőknek, ez is jól sikerült. Időben kellett maradnunk, a szerkesztők egyike állandóan azzal „gyötört”, hogy ugye nem futunk ki az időből, mert a déli harangszó stb... A kérdés mögött részben az is ott volt, hogy közismerten nem vagyok rövid beszédű, de most kivételesen nagyon igyekeztem.

S izgalommal töltött el bennünket az is, hogy - természetesen - ilyen jeles alkalmakkor történnek mindig az előre kiszámíthatatlan „gikszerek”, lecsapódik a biztosíték és nincsen oka, hirtelen megnémul az orgona, eldől az oltárgyertya... 27 éve vagyok lelkész, eddig még mindig csak nagy és ünnepi alkalmakkor történtek „gikszerek”, az elmúlt 27 év baleseteiből egész kis humoreszket lehetne már írni. Hála Istennek, most még ezt is megúsztuk - tényleg éreztük, hogy Isten kegyelme velünk van.

Rengeteg visszajelzést kaptunk, elsősorban az ország legkülönbözőbb részeiből. Sok levél, telefon volt, s akik köszönetet mondtak, mindenkinek feltűnt a pontos, precíz szervezés. Köszönet ezért azoknak a testvéreimnek, akik bármilyen formában kivették részüket a szolgálatból. Sokan kértek videofelvételt, magnófelvételt - úgy, hogy nagyon örülök, hogy Orosháza jó hírért erősítettük ezzel a november 1-i istentisztelettel is.

Köszönettel tartozom D.Dr. Harmati Béla püspök-elnök úrnak, aki az orosházi gyülekezetet választotta erre a jeles alkalomra, hiszen évente csak két alkalommal van evangélikus élő közvetítés. Tavasszal az északi egyházkerület püspöke,

D.Szebik Imre volt az igehirdető Győrből, most pedig a püspök-elnök úr választása Orosházára esett. Még a TV közvetítés napján jó szívvel gratulált és áldáskívánást fejezett ki telefonon, amit a következő vasárnap tolmácsoltam is a gyülekezetnek.

Köszönet az alkalmon résztvevő gyülekezeti tagoknak is, de mindenek felett egyedül Istené a dicsőség - Soli Deo Gloria!

[Amennyiben valaki még videón szeretné megtekinteni az istentiszteletet, rendelkezésükre állnak gyülekezeti felvételek, szívesen kölcsönözzük.]

Megállapodás

A magyar kormány és a protestáns egyházak (valamint az izraelita felekezet is) megállapodást írtak alá az állam és az egyház közötti további együttműködésről, amelynek most elsősorban anyagi vonzata volt, de a miniszterelnök úr hangsúlyozta, jó lenne, ha végre a két fél között nemcsak anyagi kérdésekről esne szó, hanem mindarról is, amit az egyházak a magyar társadalomért tenni tudnak (erkölcsi, világnézeti, filozófiai, teológiai kérdések).

A mi evangélikus egyházunk nevében december 7-én délután 3 órakor D.Dr.Harmati Béla püspök elnök, D.Szebik Imre püspök és Dr. Frenkl Róbert országos felügyelő jelenlétében történt meg az aláírás.

Megint csak éppen 50 éve annak, hogy 1948-ban egy rohamosan kibontakozó véres diktatúra-kényszer egyezményeket íratott alá az egyházak akkori vezetőivel, s azok az aláírások akkor a halálos ítéletünk aláírásai voltak, azaz, hogy ki kell halnia az egyháznak, ezzel szemben a történelem mindenható Ura úgy döntött, hogy éppen 50 évvel később egy egészen más, ellenkező tartalmú megállapodást írjunk alá egy olyan kormánnyal, melynek tagjai olyan fiatalok, hogy szinte kivétel nélkül a 48 után következő generáció tagjai, de neveltetésük jórészt ebben a keserves időben történt, és most 50 évvel később mégis valami egészen új kezdődött a magyarországi keresztyénség történetében!

Ez a megrendítően érdekes tény hűségre kötelez bennünket, kedves olvasó, nagyon el kell gondolkodni afelett, hogy tényleg Isten a történelem Ura, irányítója. Megbűntetett bennünket hitetlenségünk, hűtlenségünk miatt mintegy 40 esztendeig, de most újra szabad utat adott elénk, hogy megmutassuk Isten iránti hűségünket, és kérjük életünkre az áldását. Kérem, tessék ezt megszívlelni!

Miért szeretem a reggeli áhítatokat?

Közismert, de így is szeretnék még közismertebbé tenni, hogy minden kedden és pénteken reggel 8 órai kezdettel un. reggeli áhítat van a gyülekezeti termünkben, amelyen az utóbbi időben növekedett a létszám. Nem történt nagyon nagy ugrás, arról nincsen szó, de a reggeli áhítatok szinte kedveltebbek, mint az esti alkalmak, amikor sokkal szerényebb a részvétel, mint reggelente.

Ezért érdeklődéssel kérdeztem meg néhány nyilatkozni kész testvérünket, hogy miért szeretik a reggeli áhítatokat és röviden a következő válaszokat gyűjtöttem össze:

Szikora Józsefné: mert ha részt veszek a reggeli áhítaton, akkor a napom nem olyan üres, hanem akkor érzem az Isten áldását. Amikor néha nem tudok részt venni, ígét hallgatni, akkor érzem, hogy nem elég áldott a napom. A lelki világomnak nagy szüksége van rá, nagyon sokszor megtapasztaltam, hogy a problémáim szinte magától oldódnak meg.

Soós Tiborné: ha nem is jutok minden egyes alkalomra, de nagyon szeretek mégis járni az áhítatokra, mert akkor feltöltődöm, erőt merítek, erősíti a lelkemet, sőt egész hétre feltöltődöm és különösen is megtapasztaltam, hogy az ige minden rosszat képes legyőzni bennem.

Szabó Jánosné: mert egyszerűen nagyon jó, nagyon boldogító a reggeli áhítatokra eljönni és a testvéri közösségben lenni már a nap indulásakor is, és főleg Jézus Krisztussal együtt lenni. A közös imádság, és az imádkozás a felebarátainkért, a fiatalokért - egyszerűen szükséges a lelkem számára. S így mindig az Úr Jézussal indulhatok el, aki azt mondta, minden gondotokat órá vessétek. És nagyon jó dolog már reggel énekelni szép énekeket.

Keveházi Márta (gyülekezeti kántor): szeretem, mert a hajdani főt kántorképző reggeli áhítataira emlékeztem, amit annak idején nagyon szerettem, különleges, más hangulata van ezeknek a reggeli áhítatoknak. Szívesem emlékezem arra az áldott emléké Kiss János bácsira, aki hosszú évtizedeken keresztül volt a lelke, motorja az akkori kántorképző intézetnek.

Tóth Lenke (talán ő az egyik legrégebbi tag, aki 1955. óta lényegében az összes reggeli áhítaton részt vett, kivéve ha elutazott, s más kivétel nem volt): számomra olyan, mint a mindennapi kenyér éltető, erőt jelentő. Útmutatást ad, igei eligazítást a dolgaimban, és azon kívül újra és újra meghallhatom Isten szeretetének jó hírét, és hallani a hírét a bűnbocsátnak szintén nagyon fontos.

Németh Andrásné: kb. 7-8 éve kapcsolódtam be rendszeresen a reggeli áhítat gyülekezetébe, s nagyon nagy szükségem is volt rá, mert akkor nagyon bánatos voltam, gyászoltam a férjemet, elesett voltam, reménytelen, és ismerősök szóltak, hogy jöjjenek el. Nagyon jó volt a magány ellen, és nagy segítséget jelentett számomra gyászomban is. Így találtam lelki békességre. Azóta egyszerűen szükségem van rá és ezért járok.

Mindenkinek mást jelent és mégis ugyanazt: erőt, örömet, vigaszt, világosságot, támaszt, közösséget, megbékélést - természetesen lehetne nélkül is élni, de minék... ha már egyszer lehet ebben és ezáltal élni. Csak szívből sajnálni tudom azokat a magányosan szenvedő, vergődő, életüket keservesen élő ismeretlen - ismerős testvéreket, akiknek nem ötlük fel a szívükben, hogy van egy ilyen lehetőség, a közösség, az összetartozás lehetősége, a bánatban, elesettségben a vigasz és a remény lehetősége. Már többeket hívtam alkalmainkra, akiről tudom, hogy csak jót tenne az életüknek, de hívásom süket fülekre talált... Nem Istennek teszünk szívességet, ha látogatjuk az alkalmakat, hanem személyre szabottan bárki megtapasztalhatja azokat a páratlan áldásokat, amiket itt lehet kapni Jézus Krisztustól. Újra csak hívogatunk, hátha most is lesznek néhányan, akik felismerik, hogy saját érdekükben hívjuk szeretettel.

Összeállította: R.J.

AZ EGYHÁZ HUMORA

Gyulai segédlelkési szolgálatomhoz hozzátartozott, hogy havonta egy alkalommal istentiszteletet tartsak Dobozon, Sarkadon, Sarkadkeresztúron, Okányban, Eleken, Lökösházán és Kétegyházán.

Ehhez az időszakhoz tartozik, hogy egyszer Sarkadon Pákh igazgatónál elnököltem, aki a hittant tanította. Az igazgatót nagyon dicsértem és a tanulókat is.

Vizsgaidőszak volt és Pákh egy magántanuló német vizsgájához nem talált elnököt. Üres volt a tanári szoba.

- Tudod mit? - szólt nekem - gyere be elnöknek!

Nyugdíj előtt álló idős örmester állt előttünk. Olvassa a német szöveget, szótagolva, rosszul.

Pákh - látva a kínlódást - a következő kérdést tette fel:

- Hány névelő van a németben?

- Három - hangzik a válasz. Der, die, das.

- Kérem, a der milyen nemű - hímnemű.

- A die?

- Gondolkodik egy kicsit, de kivágja a jó feleletet: - nőnemű.

- Kérem, még mondja meg, a das milyen nemű?

Az öreg tépelődik, bizonytalankodik, végül is kimondja:

- Gyermekeknemű.

Összenéztünk, tovább nem kérdeztük, átment elégséggel. Segítettünk egy emberen, hogy derűsebbek legyenek nyugdíjas évei.

...

Gyula után még három hónapra Tiszaföldvárra kerültem, majd 1939. október 1-jén Raffay püspök úr Szentetornyára helyezett. Principálisom Ruttkay-Miklián Géza lett. Barátként fogadott. Végtelenül pontos ember volt, és pernyi pontosságot kívánt minden téren. Az evangélikus iskolában Supkégel Emil, aki már 40 éve tanító és kántor volt, végezte a hitoktatást.

Tanítottam a Szántó-majori, a Körössy, a Keller, a Macher, a Benczur János, a Kálmos Mihály és a Baki iskolákban.

Az első alkalommal jártam a Keller iskolánál, mellette volt egy kocsmá. A főnököm mondta, nézzünk be, mert evangélikusok. Beléptünk, örömmel fogadtak, csak egy vendég volt, ő is örömmel üdvözölt. Nem emlékszem, mit ittunk, sört vagy bort. Fizetni akartunk, amikor megszólalt az atyafi:

- Azt már nem, mert én tudom, hogy mivel tartozom az evangéliumnak.

id.Koszorús Oszkár
(1914-1995)

Balogh Örsé

LÁTOMÁS

*Tarisznyám kopottas, akár a cipőmtalpa
Hosszú út áll mögöttem,
az Idő fogságából jöttem.
Ha kell, kopott köveken posztolok,
vagy a karácsonyi csillagok alatt
visszaálmodom a legfényesebb csillagot
a Betlehembe igyekvőt,
mert...Láttam Őt!...*

AZ "EVANGÉLIKUS ÁLTALÁNOS ISKOLA ALAPÍTVÁNY OROSHÁZA"

1991-ben jött létre.

A törvény rendelkezése alapján /1996. évi CXXVI. törvény 4.par/ minden adózó állampolgárnak lehetősége van az adó 1%-át már most erre felajánlani:

Tisztelettel kérjük evangélikus iskolánkba járó gyermekeink kedves szüleit, hozzátartozóit, ismerőseit, szíveskedjenek e felajánlásukkal is támogatni intézményünket.

AZ ALAPÍTVÁNY ADÓSZÁMA: 19061838-1-04

Hálásan köszönjük

Sámuel Híradó

Örömmel és hálás szívvel állapíthatjuk meg, hogy a vasárnapi gyermek-istentiszteletek nagy érdeklődésnek örvendenek. Az ősz folyamán a Lélek gyümölcseit ismerhették meg a résztvevők. A több hetes sorozat Gal 6, 22-23 alapján játékaival, vetélkedőivel és Gábor bácsi énekével elmélyítette felnőttekben, gyermekekben a Krisztushoz tartozó élet sajátosságait.

Az új egyházi esztendőben pedig a csöndes adventi készülődés kapott helyet a Győry teremben. Van, amikor hetvennél is többen vagyunk! A résztvevők mindig kapnak egy kis emlékeztetőt az adott vasárnapra. Ősszel gyümölcsöket gyűjtöttünk, most a betlehemi csillag nyomában járunk. December 6-án délután *játszóházat* is szerveztünk, a templom közelségében, a gyülekezeti teremben. Jó volt együtt lenni, közösen készülni díszekkel és karácsonyi hajtogatással az ünnepre. Néhány szülő is elkísérte a gyermekét, voltak akik eszközökkel, ötletekkel, alapanyagokkal tevőlegesen is hozzájárultak a kellemes délutánhoz. Tanár nénik és óvó nénik most más szerepben tűnhettek fel a

gyermekük előtt, nemcsak a papírmunkában segédkeztek, hanem a mézeskalács-készítés fortélyainak továbbadásában is.

Mindenkinek köszönetet mondunk mindenféle támogatásért és azért is, mert szeretettel és imádsággal gondolnak ráink. Külön köszönet Csehi Józsefnek és Szőke Szabolcsnak, hogy vasárnaponként 9 órakor hangszeres kíséretet nyújtanak nekünk az éneklések során.

Áldott ünnepet kívánunk mindenkinek, és továbbra is szeretettel hívunk, várunk minden kis és nagygyermeket erre a korosztályuknak megfelelő istentiszteletre.

A Sámuel Csoport nevében
Skorka Katalin

**Kölcsey emlékezete
október 23-ra**

*Magyar! Husztnak a szelleme szól most újra tehozzád.
Vedd az eszedbe, hogy folyton a múlton merengni mit ér.
Múltad csak szép példa legyen ma, rút jelenedben!
Amikor népünk önmagát öldösi az anyaméhben.
Pusztul és hal ki rohanvást mostan szép magyar népünk.
Az, ki kezét eke szarván tartja, hátra ne nézzen!
Szántson messze jövőbe tekintve újra barázdát!
Vesse el hittel bőven a magvát, s várja az áldást!
Mert aki bőven vet most, bőven aratja a termést.
Hasson, alkosson és gyarapítson, így leszen élte.*

Péterfia Zoltán

GYÜLEKEZETI HÍREK

KERESZTELESEK

Horváth Zoltán és Kránitz Erika leánya: **DORINA** október 17-én

Wilfried Hellenthal és Göndör Ágnes fia:

MARTIN október 17-én

Darók Mária leánya:

ANNAMÁRIA október 17-én

Szabó István László és Kovács Katalin Valéria fia: **NORBERT ISTVÁN** október 25-én

Nagy Csaba és Váci Margit fia:

VIKTOR november 8-án

Csete Ferenc és Székács Gyöngyi leánya:

EVELIN KLAUDIA november 8-án

ISTEN ÁLDÁSA LEGYEN A GYERMEKEKEN ÉS CSALÁDJUKON!

TEMETÉSEK

1998. október 6 - december 7-ig

Plenter Sándorné /Varró Katalin 72/, Rác Lajos /56/, Tóth Benedek József /77/, Séllei Béláné

/Gombkötő Erzsébet 70/, Hári Józsefné /Dudás Erzsébet 84/, Török Sándor /64/, Jandsó Ferencné

/Tüske Rozália 79/, Szemenyei Ferenc /91/,

Verasztó Erzsébet /78/, ö.Szemenyei Antalné

/Kovács Ilona 74/, Varga Imréné /Patócs Juszтина

89/, Szente Józsefné /Tóth Ilona 80/, Fazekas Béla

/39/, Bikádi Pálné /Dancsó Julianna 88/, Maczkó

Józsefné /Vandlik Erzsébet 90/, Luncán

Demeterné /Bohus Etelka 92/, Hoffmann János

/76/, Zana János /76/, Horváth József /88/, Szmuta

Sándor /55/, ö.Nyigri Józsefné /Csapó Etelka 81/,

Gub Andrásné /Paczuk Etelka Ottilia 72/, Kőrösi

Józsefné /Fehér Mária 86/, Györgyi Sándorné

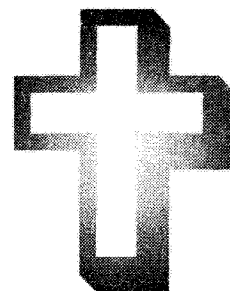
/Nativ Julianna 93/, ö.Szula Istvánné /Schön

Magdolna 77/, Zsunk Imre /53/, Kristóf Sándor

/70/, K.Horváth Zoltán /84/.

**„A VILÁG ELMŰLIK... DE AKI AZ ISTEN
AKARATÁT CSELEKSZI, MEGMARAD
ÖRÖKKÉ”**

/1.Jn.2,17/

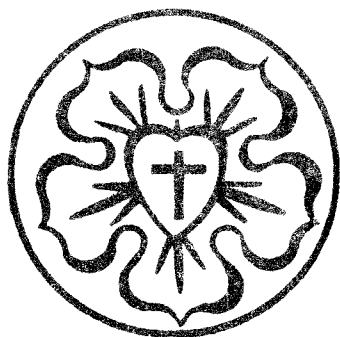

HARANGSZÓ ÚJSÁGUNKRA A KÖVETKEZŐ TESTVÉREK ADAKOZTAK:

1998. október 6 - december 7-ig

Szász István és neje	500.-
Dr. Dénes Jánosné	1.000.-
Misurda Mihályné	2.000.-
Kiss Józsefné	500.-
Kertai Jánosné	500.-
Szemenyei János	1.000.-
Ev.Ált.Ísk. és Gimnázium	2.000.-
Fedor Andrásné Cs.apáca	500.-
Magát megnevezni nem kiv.külf.	2.000.-
Szabó Bálint és neje	1.000.-
Czikora Emilia	2.000.-
Horváth Károly	1.000.-
Török Sándor Franciaország	2.000.-
Kunszeri Miklósne Kiskunhalas	1.000.-
Szász János és neje	1.000.-
Kiss Horváth Orsolya	500.-
Lázár Jánosné	1.000.-
Lázár Pál	1.000.-
Pataki Etelka	1.000.-
Kiss Sándor	200.-
Bakk Sándorné	1.000.-
Szénási Ernőné	300.-
Jankó Lajosné	1.000.-
Györgyi János	1.000.-
Sólyom Lajosné	500.-
Süle Lajosné	800.-
Hajdu János és neje	1.000.-
özv.Verasztó Ferencné	500.-
Nagy Dénesné	500.-
Kovács Lászlóné	500.-
Szula Mihályné	1.000.-

KÖSZÖNJÜK! ISTEN ÁLDÁSA LEGYEN AZ ADAKOZÓKON!

Orosházi Harangszó Kiadó: Evangélikus
Egyházközség, 5900 Orosháza, Thék E. u. 2.
Felelős kiadó: Ribár János lelkész, esperes.
Társszerkesztő: Koszrús Oszkár presbiter.
Készült az INICIALE BT nyomdájában,
Orosháza.